

FX 641 Klub

74-2

ZERMESTER

**Szűrátét készítés
a 6. oldalon**

ABURKOLAT I.
0. old.

GY ÍRJUNK
0. old.

AZÚROZÁS
1. old.

ÉNYORGONA
5. old.

VIZES" TAPÉTA
2. old.

EREZÉZÉS
4. old.

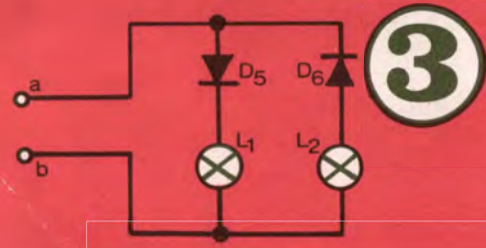
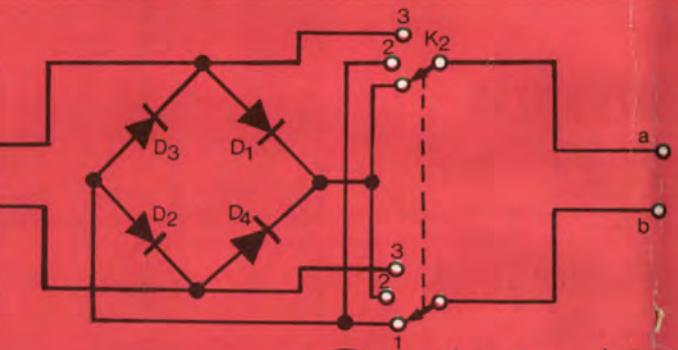
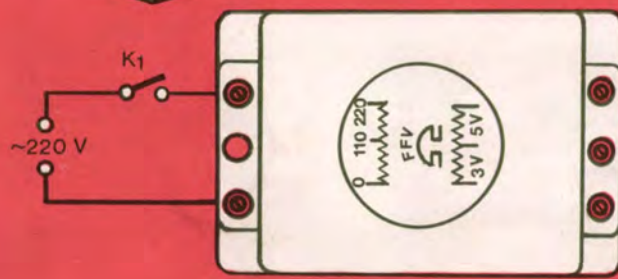
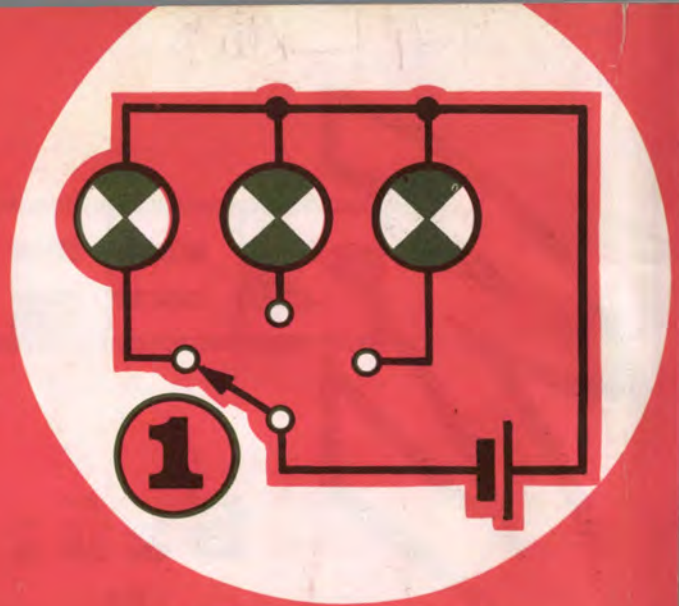
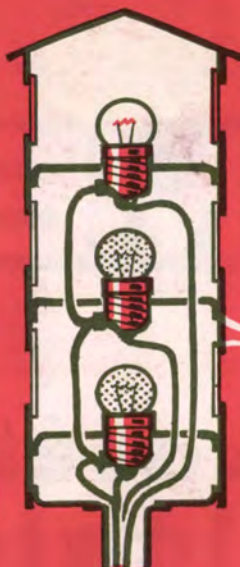
K-SZERVIZ
6. old.

V-FÁZISŐR
9. old.

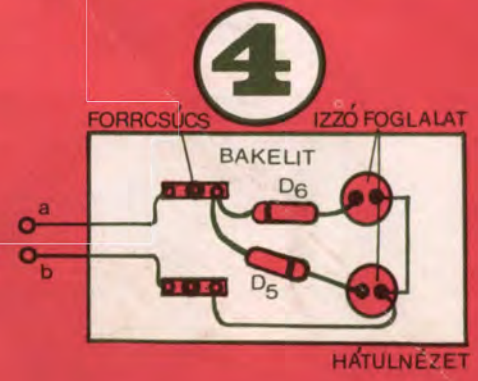




2



FELHASZNÁLÁSI PÉLDÁK 5





JEL- ZŐ- LÁM- PÁK

★★



A MAGYAR
KOMMUNISTA IFJÚSÁGI SZÖVETSÉG
KÖZPONTI BIZOTTSÁGÁNAK
BARKÁCSOLÓ FOLYÓIRATA

1974. 2. szám, XVIII. évfolyam
Főszerkesztő: SZÜCS JÓZSEF

Szerkesztőség:

1051 Budapest V. ker., Münnich Ferenc utca 15.

Telefon: 317-324

Postaküldemények: 1361 Budapest, 501 Pf. 34.

Tanácsadó szolgálatunk:

1054 Budapest V. Beloiannisz u. 10.

Telefon: 120-787

Kiadja az Ifjúsági Lapkiadó Vállalat
Felelős kiadó: Dr. PETRUS GYÖRGY

Kiadóhivatal: 1374 Budapest, VI., Révay utca 16
Telefon: 116-660. Megjelenik havonta egyszer.
Terjeszti: a Magyar Posta. Előfizethető bármely postahivatalnál, a kézbesítőknél, a Posta Hírlap üzleteiben és a Posta Központi Hírlap Irodánál (KHI, 1900 Budapest, V., József nádor tér 1.) közvetlenül vagy csekkbefizetési lapon (csekkzámlaszám 215-96. 162.)

Előfizetési díj: negyedévre 12,- Ft,

fél évre 24,- Ft, egész évre 48,- Ft

Közlésre alkalmatlan kéziratosokat, képeket, rajzokat nem örzünk meg és nem juttatunk vissza

Index: 25 213

74.0120 Az Athenaeum Nyomda rotációs mélynyomása. A borító offsetnyomás

Felolós vezető: SOPRONI BÉLA vezérigazgató

MAGYARÁZAT

a cikkeink mellett látható jelekhez

- Egyszerű, könnyen elkészíthető.
- Közepes felkészültséget és szerszámtól igénylő.
- Csak jól képzettek által, speciális szerszámokkal készíthető el.
- ★ Eredeti, saját, először megjelent anyag, új konstrukció.
- ★★ A hazai lehetőségekhez igazított, átdolgozott ismertetés.
- ★★★ Nálunk még ismeretlen ötlet alapján.

A TARTALOMBOL

Faburkoló anyagok	2
A kecskeméti BRG KISZ-brigád	
oktató gépe	4
Fém-sakk	5
Cifraszűr, házilag	6
Gyufaskatulya bútór	8
NÖP	9
Igy írjunk cikket	10
Lazúrok	11
FÉNYORGONA	15
Ötletparádé	20
„Vizes” tapétázás	22
Képerkeret, gér nélkül	24
ZK-klinika	26
Fázisór tv-hez	29
Téli növényápolás	32

A jelzőizzókat nagyon sokféle célra alkalmazzák az elektronikában. A következőkben két olyan egyszerű, diódás áramkört mutatunk be, amelyek segítségével a legkülönbözőbb variációkban működtethetők a jelzőizzók. Az elsővel terepasztalokon közlekedési lámpákat működtethetünk. (A kis ötlet eredetije a Junyij Tyehnyik barkácsmellékletében jelent meg.) A másik változatot jelzésadásra, feliratok időszakos megvilágítására használhatjuk fel.

VILLANYRENDŐRÜNK

könnyen és mindennapos anyagokból állítható össze. Az egyszerű alapkapszolást (1. ábra) az elkészítendő doboz és az izzók formájához igazodóan építjük meg (2. ábra). A kapszolszerkezet mechanikus része (3. ábra) ugyancsak egyszerűen készíthető el.

Erőtelepeként rögzítsünk egy 4,5 V-os elemet lapos dobozba. Egyik (ez tetszőleges) sarkát a zseblámpaizzók egyik (pl. az alsó) csatlakozási pontjához kössük, a másikat a saját magunk készítette mozgó részhez. A mozgó rész egy rugalmas lemezből készített, kis forgatógombbal ellátott érintkező karoska. Az érintkező büttyök réz szegecssek, amelyeket az izzók másik (a menetes rész fölötti) pontjával kötünk össze. A jelzőlámpa-oszlop kivágott nyílásai-ba piros-sárga-zöld (forgalomirányító) műanyag korongokat ragasszunk.

Anyagjegyzék: 3 db 4,5 V-os zseblámpaizzó, 1 db 4,5 V-os laposelem, 3 db zseblámpaizzó foglalat.

VIGYÁZAT! A lámpák két-két oldalon nem az előírt piros-sárga-zöld sorrendben és nem a KRESZ szerinti világítási sorrendben villannak fel.

KÉTLÁMPÁS INFORMÁTOR

Sok esetben vehetjük hasznát a 0-1-2-3 jelzést adó készüléknek, informátornak is (4. ábra). Az információkat két izzó közli aszerint,

hogy a K2 kapcsolót melyik helyzetbe állítottuk. Az alapállásban nincs fény, az első állásban (első jelzés) az egyik izzó, a második helyzetben (második jelzés) a másik izzó világít, míg a harmadikban (harmadik jel) mindkét izzó világít. A kis készülék előnye még, hogy a három jelzéshez csak két vezeték szükséges.

A jelzésadó felhasználási területe igen sokrétű. Pl. két épület között, vagy két-három szoba között személyhívásra; több személy közös telefonjának hívás-jelzésére; tantermek, klubok ajtaján „zárvá”, „szabad” vagy „előadás” feliratok megvilágítására; stb.

A készüléket a K1 kapcsolóval helyezzük üzemkész állapotba. A Tr transzformátorral állítjuk elő az izzókhoz szükséges feszültséget. Erre a célra a szaküzletekben kapható csengőreduktor kiválóan alkalmas. A transzformátor szekunder oldalára egy Graetz egyenirányítót kötünk.

A K2 kapcsoló egyes állásában az „a” vezetékre „+”, a „b”-re „-” polarítású egyenfeszültség kerül, amely az L1 izzót a D5 diódán keresztül bekapcsolja. A K2 kapcsoló második állásában „a”-ra „-”, a „b”-re „+” polarítású feszültség kerül, s az L2 a D6-on keresztül világít. A harmadik állásban az „a” és a „b” vezetékre váltakozó feszültség kerül, így mind a két izzó világít.

Az izzók 6,3 V-os skálaizzók legyenek. Ha az egyenirányítót a transzformátor 3 V-os kivezetésére kötjük, akkor 3,5 V-os izzókat is használhatunk. A K2 kapcsoló két-szer három állású legyen. Amennyiben ilyen kapcsolót nem tudunk szerezni, akkor például kéttárcsás YAXLEY fokozatkapszoló is felhasználható erre a célra. A transzformátort, az egyenirányító diódákat és a K2 kapcsolót építjük műanyag dobozba. A két izzót bakelitlevél vagy műanyaglemezre erősítjük (5. ábra). Az „a” és a „b” vezeték hossza néhányszor 10 m is lehet. A diódák típusa: BY 238, SIEK 1, stb.

1974/2

FABURKOLATOK

I.

Miből lesz a lambéria?



Mind több időt töltünk a városi környezetben, amelyben legtöbbször még a díszítés is beton, acél vagy műanyag. Érthető hát a természet utáni vágyódás, a közvetlen környezet, a lakás természetesebbé alakítására törekvés. Egyik lehetősége: a fa fokozottabb felhasználása dekorációs-, burkoló- és építőanyagként-, azaz a fa falburkolatok, lambériák szélesebb körű alkalmazása. (A lambéria csak az egész falat takaró burkolat, de manapság — hibásan — szokás mindenféle faburkolatot lambériának nevezni.) Régi és új épületekben egyaránt alkalmas a lambéria-, ill. a faburkolat előszoba-, étkezősarok- vagy lakószobafal burkolására.

E cikkünkben a faburkolathoz szükséges anyagokat, a következő számunkban megjelenő folytatásban a szerelési műveleteket, fogásokat ismertetjük.

A falburkolat magasságát a tér és a használati igény határozza meg. Így az lehet lábazat, parapet, (mellvéd), mell-, ajtó-, mennyezetközeli, illetve mennyezetig érő magasságú. A faburkolatok anyaguk, szerkezeti formájuk, profiljuk szerint nagyon eltérőek.

AZ ANYAG

leginkább **fenyőfélések**: így erdei-, fekete-, luc-, jegeiye- vagy vörösfenyő. (Az utóbbi a legszebb, de a legdrágább is.)

Kemény-lombos fajok közül a tölgy, a kőris, a szil, a bükk, az akác, a gyümölcsfák, valamint a különféle „exoták” (egzotikus fák, így: teak, ében, cédrus stb.) kerülhetnek beépítésre.

A **lágylombos** fák közül az éger, a hárs és esetenként a nyár. (1. ábrán a = fenyő, b = tölgy, c = akác, d = bükk.)

A FORMA SZERINT

használatos **táblásított** (2/a), **kazettás** (2/b) keretszerkezetté alakított (favagy préselt műanyag elemek), és **léces** (2/c) (hagyományos, folyamatos, egymás melletti) falburkolat (2. ábra).

Nagyon sokféle profilú falburkoló léce és elem készül. A leghasználatosabbak a 3. ábráson láthatók.

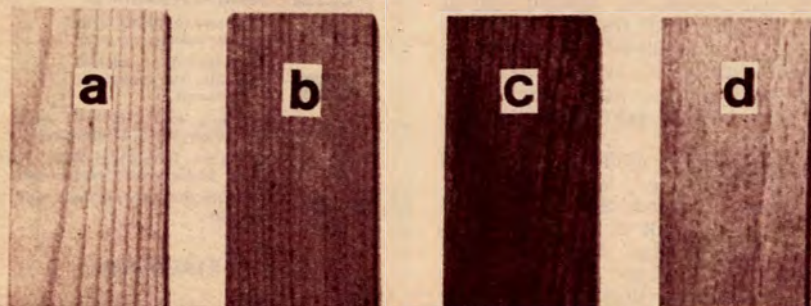
- 3/a Csaphornyos falburkolat
 - 3/b Nyújtott csaphornyos
 - 3/c Homorított csaphornyos
 - 3/d Ékbemarásos
 - 3/e Duplahornyos — idegen csappal
 - 3/f Domborított csaphornyos
 - 3/g Duplahornyos fogazott — idegen csappal
 - 3/h Duplahornyos ékbemarásos
 - 3/i Duplahornyos könnyített.
- Szélességük:** Általában 40, 60, 75, 80, 100 mm.

Vastagságuk: 10, 12, 15, 20, 22 mm.

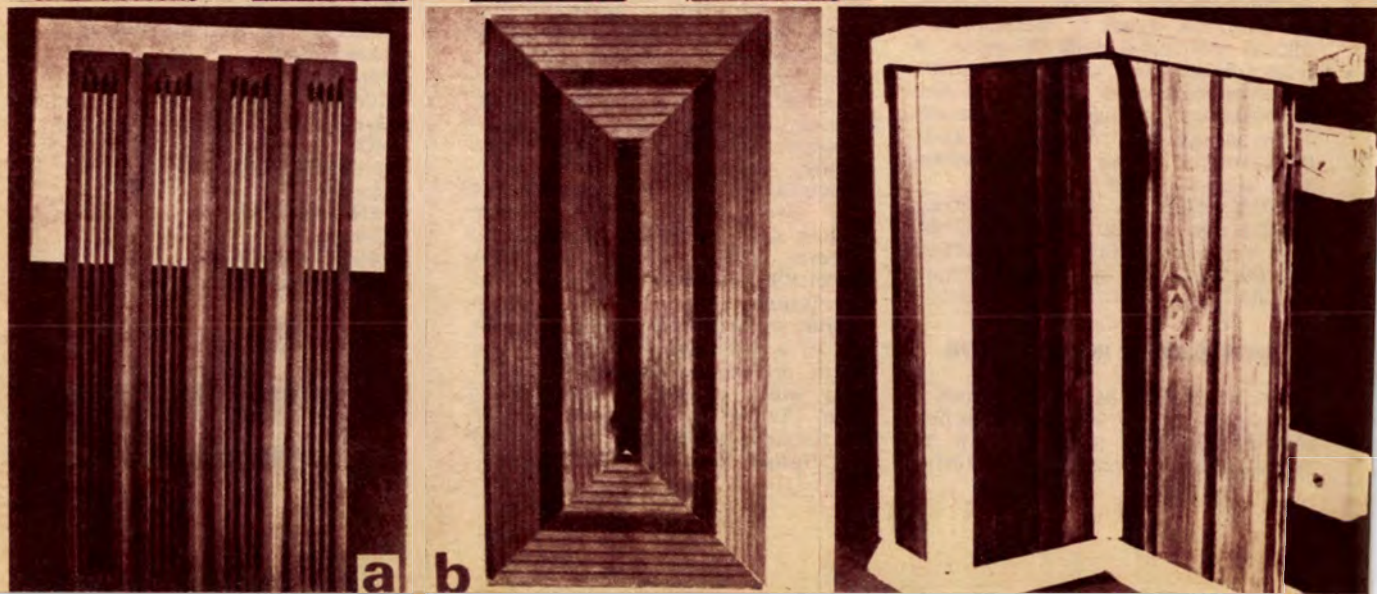
A falburkoló lécelemek táblásíthatók is. Ebben az esetben több darabot helyeznek egymás mellé és hátoldalukon vékony léchevederekkel rögzítik (2. ábra). A táblásításra legalkalmasabbak (mert könnyebben szerelhetők) a duplahornyos falburkoló lécek, mint például a 3. ábrán e, g, h, i jelűek és az áttörtek (4. ábra). Hevederként 20×7—9 mm-es fenyőfalécet használnak, amelyeket a tábla alsó és felső szélétől 4—5 cm-re helyeznek el, lécenként 2—2 db huzal- vagy kárpitosszeggel rögzítve.

Ha nagyobb felületet akarunk ki-

1



2



a

b

c

d

e

f

g

h

i

3

4

lombos fa) légrés köztartónak, mérete 20×40 , 20×48 , 20×60 , esetenként 20×10 mm;

alsó szegélyléc (6/b) a falburkolatok „talpaként” alsó tartó és lezáronak, s a faltól szükséges távolság biztosítására;

felső szegélyléc (6/c) a falburkolat felső lezárásához és távtartónak;

sarokléc (6/d) a beugró sarkok és a mennyezeti szegélyek kialakításához;

könnyített sarokléc (6/e) a kiugró szegletek éleinek burkolására;

U-keretléc (6/f) radiátorburkolatok, keretek stb. készítéséhez.

A falburkolat rögzítéséhez szükségesek még

EGYÉB ANYAGOK

is, így: **tiplik**. A fenyőfatipli (fadugó) csomkagúla alakú, kb. 60×50 mm alapterületű, 48–50 mm magas. (A normál falburkolatokhoz használtak oda túlméretezettek.) A fatipli (fadugó) **négyszet alapterületű hasáb**, keresztmetszete 12×12 mm, magassága 48–50 mm. Esetenként ekkora méretű is elegendő. A tipli egyik végét egy kissé (10–15 mm hossz) hegyezzük meg, s 10 mm átmérőjű fúróval fúrt lyukba azt falszintig kaplapáccsal üssük be.

A **műanyag faltiplik** (műanyag dugó) közül a 8, illetve 10 mm-es megfelelő.

Süllyesztett fejű facsavarokból a műanyag tiplikhez 4×60 és 5×60 -as, fatiplikhez az 5×50 -es megfelelő. A falburkoló lécek szerelőléchez történő rögzítéséhez 16×30 -as, 18×35 -ös, 18×40 -es és 20×40 -es bognárszeget használjunk.

(Következő számunkban a lambéria szerelését ismertetjük.)

Hajdu László erdőmérnök

A lécek és táblák felülete lehet: színes fedőfestékekkel mázolt, lakkozott, viasszal dörzsölt, politúrozott, színezett, lazúrozott.

Ma leginkább a lakkozás a használatos, de mind divatosabb hazánkban is a különböző pasztellszínekre (piros, kék, zöld, sárga, barna, fekete stb.) színezett, lazúrozott, matt falburkolat is. (A lazúrozásról, felületkikészítésről külön írtunk e számunk 11. oldalán, valamint a 72/10-es és 12-es számainkban.)

A falburkoló elemeken (lécen, táblán, kazettán) kívül

SEGÉDLÉCEKRE

is szükség van a szereléshez (6. ábra), így:

szerelőléc (6/a) (fenyő vagy lágy,

alakítani táblásított falburkolati elemekből, akkor alkalmazzunk mind a négy oldalon — tehát a бүтүн is — hornyolt léceket (5). Ebben az esetben a szélesség és a magasság az adott méretekhez igazodva tetszőlegesen kialakítható. Jelenleg ilyen táblásított falburkolatot 700×1400 -as, 700×700 mm-es méretben, valamint táblák kialakításához 75×700 mm-es, négy oldalon hornyolt léceket Budapestén a FAVÉD lambériaszaküzlete árusít.

Az áttört lécekből hangszigetelő, tompító falburkolat, radiátorburkolat, gázoraburkolat, álmennyezet stb. is kialakítható.

Az 1973. decemberi számunkban hírt adtunk arról, hogy a BRG kecskeméti gyáregységének KISZ fiataljai Nemetz Gyula KISZ-titkár terve alapján feleltetőgépet készítettek és szereltek fel a kecskeméti Zrínyi Ilona Általános Iskola fizika-kémia szaktermébe. Munkájukért „csináld nekünk” pályázatunk 1000,— Ft-os, — az Üttörőszövetség által kiírt „kollektíva” díját megérdemelten kapták, — amiről ottjártunkor is meggyőződöttünk. A gyakorlati bemutatón a feleltetőgép lámpái lázba hozták a tanulókat, ám az objektív gép nem volt tekintettel a lámpalázra. (A Kecskeméten megismert szerkezet az iskolákat országszerte patronáló üzemek, KISZ-szervezetek és kollektívák figyelmébe ajánljuk!)

A feleltetőgép elve és elektromos felépítése (1) egyszerű. A feltett kérdésekre — teszt formában — négy válaszadási lehetőség van, amelyek között szerepel a helyes is. A válaszok közül — ismeretei alapján a tanulóknak kell kiválasztania a helyest és annak megfelelően működtetni a padokba szerelt kapcsolók valamelyikét.

A kapcsolók sorrendje egyezik a válaszkövekkel. Így a megfelelő kapcsoló működtetésekor a jelzőizzók áramkörébe sorosan beiktatott kapcsolók közül az egyik záródik, mégpedig a helyes választ adó tanulóé. A válaszadásra szánt idő letelte után a tanár a helyes feleletnek megfelelő számú kapcsolót bekapcsolja (2). Így a helyes választ adó tanulók működtette áramkörök záródnak és az izzók kigyulladnak.

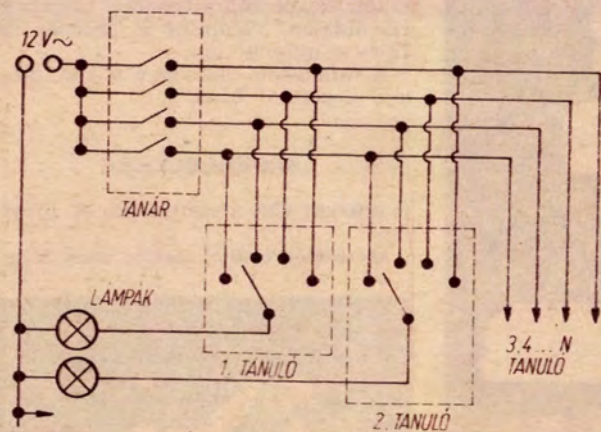
A jelzőizzók (12 V-os skálaizzók) az ülési sorrendnek megfelelően egy fekete alapú táblán helyezkednek el (3). A tanulók kapcsolói a padokba kerültek (4). A 12 V-os áramköröket transzformátorról táplálják. (A transzformátor teljesítményénél vegyük figyelembe az izzók számát.) A fokozatkapcsoló (egyáramkörös, négyállású) használata kizárja, hogy egy kérdésre egyidőben, egy helyről több felelet is érkezzen. Ugyanez megoldható rövid zsinórra szerelt banándugóval és négy banánhüvellyel is.

A tanteremben a padokba helyezett kapcsolókból a vezetékek az izzókat tartó táblához futnak be. Oda helyezhető a transzformátor is. A tanári kapcsoló megfelelő hosszúságú vezetékekkel ellátott fémdobozban van (5), s így nincs helyhez kötve. A felhasznált alkatrészek egyszerűek és olcsók, az EM boltokban beszerezhetők. A készülék felszerelésére bármelyik iskolai fizika szakkör vállalkozhat.

B. J. — M. G.

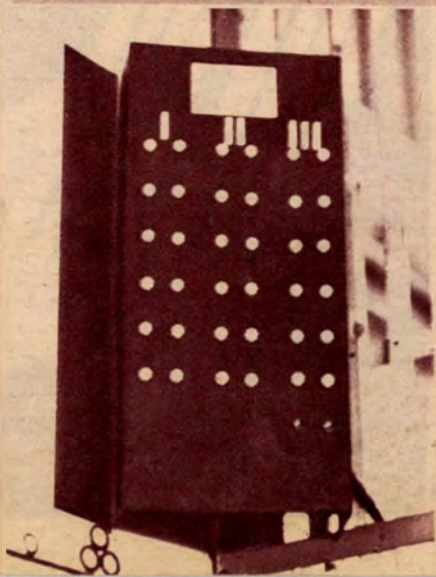


FELELTETŐ GÉP



1

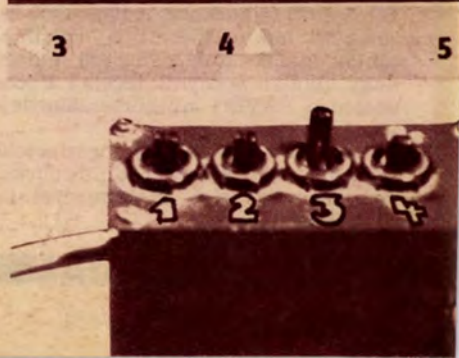
2



3

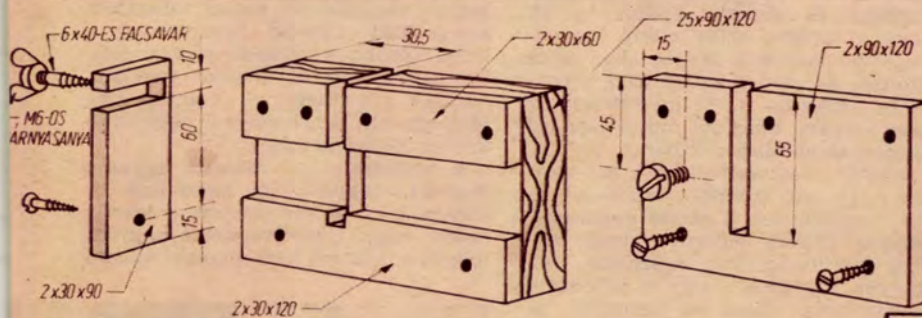
4

5

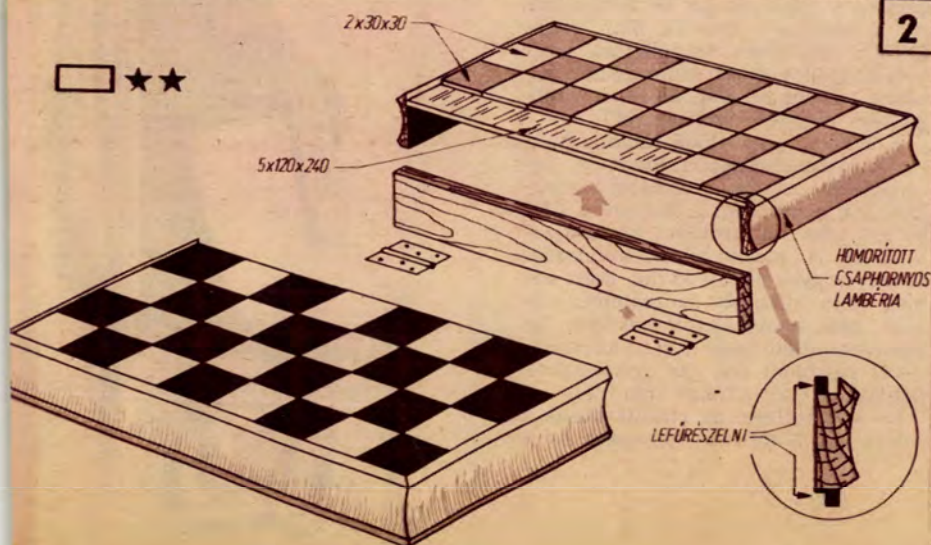




FÉM-SAKK



1



2

Bizonyára még élénken él emlékeztünkben a legutóbbi sakkvilágbajnoki mérkőzessorozat, amely szinte az egész világot lázba hozta. Annak idején majd mindenki együtt sakkozott, vagy legalább is „lépést próbált tartani” a világ legjobbjaival. Újabb hírek szerint a jelenlegi és a volt világbajnok újabb sakkcsatát tervez, ami feltehetően ismét felkelti e szellemi sport iránti érdeklődést. Nos, a játék műveléséhez feltétlenül szükséges egy sakk-készlet. Hagyományos sakk kapható a boltokban, de akik szeretik a különlegességeket, „speciális” figurákkal követhetik a nagymesterek lépéseit, hívhatják ki viadalra állandó partnereiket.

A TÁBLÁT

fakeretbe ragasztott, 2 mm vastag és 30 mm széles lágyacél lemezcsíkból levágott kis, négyzetalakú lapokból állíthatjuk össze. A lemez darabolásához célszerű segédeszközt készítenünk (1). Keményfalpra — egymástól 30 mm-re — csavarozzunk két 30 mm széles lemezcsíkot, azokra pedig egy, 2–3 mm vastag lágyacél fedőlapot. A falap büttyjére facsavarral erősítsük fel a zárólemezt, amelybe előzőleg egy nyílást vágunk. Az e'fordítható zárólemezt felül egy — a falapba hajtott és epokittal beragasztott — facsavar, illetve szárnyas anya rögzíti. (A facsavar fejének lefűrészelése után a szárny metsszünk M 6-os menetet.) A fedőlapba fúrunk M 3-as menetet, majd úgy fűrészeljük be a sablont, hogy a vágás széle a zárólemeztől, illetve a falap büttyjétől 30,5 mm-re legyen.

Ezután a sablont szorítsuk satuba, a zárólemezt rögzítsük, majd ütközésig dugjunk a sablonba egy 2x30 mm-es lágyacél lemezcsíkot, s azt egy M 3-as csavarral szorítsuk a helyére. A darabolást figyelmesen végezzük, mert fontos, hogy a lefűrészelt lapocskák oldalai derékszögűek legyenek. Egy-egy levágott darabot a rögzítőcsavar és a szárnyas anya megmozdítása, s a zárólemez elfordítása után a lemezcsik továbbcsúsztatásával lökhetünk ki. A kis lapocskákból hatvannégy darabot fűrészeljünk le. A fűrész nyomait reszelővel gondosan tüntessük el. A 30x30 mm-es acéllapocskákat csiszolással, polírozással koptassuk simára.

A sakkasztalát a figurák tárolására alkalmassá alakítsuk ki (2). Ennek érdekében homorított csaphornyos, keskeny falambériából fűrészeljük le a horony belső darabját és a csapját. Rétegelt lemezből vágjunk le két, 120x240 mm-es darabot, s ragasszuk a lambérialecből összeállított keretek hornyaiiba. A lambérialecek által közrefogott két zárólappra szegeljünk kis kazettapántokat, majd a dobozt összecusukva ellenőrizzük, hogy jól záródik-e. Az esetleges igazítások elvégzése után szereljük fel a kis kazettazárat is. A felfüzeteket Ultra-stabillal vagy nitrolakkal kenjük be.

A SAKKFIGURÁKAT

különböző csavarokból, anyagból állítsuk össze (3). A tizenhat gyalogot

Folytatás a 7. oldalon

A SZÜRRÁTÉTET

Az ifjú népművészek múlt évi, faddi országos táborának egyik résztvevője volt Vámosi Ibolya könyvtáros, a népművészet ifjú mestere. Szűrátétjeivel a népi kultúra értékeit igyekszik átmenteni, sőt megújítani a ma embere számára. Motívumgazdagságát és formai érzékét bizonyítják bihari jellegű szűrátétjei, amelyekkel több alkalommal is méltán aratott sikert. Őt kértük fel, hogy avassa be lapunk olvasóit szép, választott mesterségébe, mutassa be annak műveleteit.

„Családunkban hagyomány a szűrátét készítés. Jómagam édesanyámtól tanultam a munka fogásait, csinát-bínját. Sajnos cifraszűrt már csak elvétve készítenek, így én is inkább szűrátétes terítőkön és falvédőkön igyekszem bemutatni a népi díszítőművészet szépségeit.

Mielőtt munkához látnék, eldöntöm, hogy mekkora legyen a tervezett darab. Ugyanis annak alapján szerzem be az alapanyagot képező

nemezt, azaz filcet. Azt is előre tudnom kell, hogy a darab hány rétegű lesz. A szűrátét általában kétrétegű, de lehet három, vagy annál több rétegből álló is.

Az anyag beszerzése nem könnyű feladat, mert kicsi a választék. Filc nagyobb rövidáruüzletekben, vagy például a Textért mintaboltjában (Budapest VI., Bajcsy-Zs. u. 3.) kapható. Fontos, hogy a különböző színű filcek is azonos vastagságúak (1,5–2 mm) legyenek. A túl vékony anyag nem eléggé öntartó és könnyen szakad, a túl vastag pedig nehezen varrható és vágható. Fontos az is, hogy a rétegek színe eltérő legyen. Legáltalánosabb a fekete-zöld, piros-fehér párosítás is. Természetesen az nem szabály, mert jól mutat például narancssárga alapon a barna rátét is.

Miután megvásároltam a két azonos nagyságú, különböző színű anyagot, hozzákezdtem a **minta megtervezéséhez**. Először eldöntöm, hogy milyen díszítőelemeket használok fel. Nagyon vigyázok, hogy a különféle motívumokat össze ne keverjem. A kiválasztott ország táj motívumkincsének ismeretében az elemeket először gondolatban csoportosítom, helyezem el a filcen. Utána magam elé teszem a felső réteget és fölvezolom rá az elképzelt minták főbb vonalait. A jelöléshez szabókrétát, vagy elvékonyodott szappandarabkát használok. (Munkám végeztével a „nyomokat” kefével távolítom el.)

A sokszor ismétlődő alapmotívumokhoz **keménypapírsablont** is készítettem, annak használata megkönnyíti a munkát. A sablont a filcre helyezem és krétával körülrajzolom (1). A motívumok elrendezése bizonyos gyakorlatot kíván, ezért aki még nem készített szűrátétet, először kész kompozíciót másoljon le. Természetesen csak a főbb körvonalakat rajzolom elő, az apróbbakat, például a cikcakkokat már nem.

Ha elkészültem az **előrajzolással**, a rátétet az alapfilcre helyezem és a

kettőt kézi öltéssel pár helyen összefércelem. Ez azért szükséges, hogy az anyagok a varrógép talpa alatt se csúszhassanak el egymáson.

Régen kézzel varrták a rátétet, ma már ezt a munkát megkönnyíti a varrógép. A talp magasságát a varrógép tetején levő állítócsavarral úgy állítom be, hogy a két- vagy háromrétegű anyag könnyen elcsúszhasson alatta. Az öltéssűrűség a közepesnél valamivel ritkább legyen, mert a nagyon sűrű öltés perforálhatja, átvághatja az anyagot. Varráskor az előrajzolás mentén haladok, miközben az anyagot két kézzel tologatom a gép alatt (címkép). Fontos, hogy a majd később kivágandó részek mellett az anyagot az alaphoz varrjam. Végül a két réteget — az anyag széleitől egy-két centiméterrel beljebb — körben összevarrom.

A **vágáshoz** kis méretű, egyenes vágóélű, hegyes ollót használok. A kivágáskor kétféle módszert követhetek; vagy a motívumokat hagyom meg és a közben levő részeket vágom



ki, vagy a motívumok felületeit emelem ki. Vágáskor egy-két milliméterrel a varrás mellett haladok (2). Ha a szűrátét háromrétegű, akkor közben azt is el kell döntenem, hogy a két felső rétegből melyik szín domináljon és a motívumokat melyik szín alkossa.

Munkám utolsó művelete a szegélyek kicsipkézése. Ehhez különböző fazonú **kiütővasakat** használok, melyeket többnyire bőrlukasztókból alakítok át. Ha például egy lyukasztó vágóélének felét leköszörülöm, félkörívű vágót kapok. A vágóél — kiágyítása után — cikcakkossá is alakítható. Persze, a különböző méretű terítőkhöz, falvédőkhöz célszerű a szerszámokból sorozatot készíteni.

A **csipkézést** a legfelső réteg szegélyének kialakításával kezdem. Az alsó egy-két réteget visszahajtom, majd a szegélyt egy fatuskóra helyezem. A jól élezett kiütővasat fabunkóval ütöm (3). Miután a felső darabon körben haladtam, az alatta levő rétegek következnek. Jól mutat az is, ha a félkörívű csipke közepét bőr-



lyukasztóval átlukasztom. Végeztül ruhakefével letisztítom a felületet, s ha az elkészült darab falvédő, rögzítőkártyákat varrok a hátoldalára.

Az elmondott szűrátétes módszerrel nemcsak terítőket, falvédőket ké-

szítek, hanem csinállok könyvborítókat, táskákat (4) és mellényeket is!" (Vámosi Ibolya ezúton is megköszönt, közreadott ismereteit és tanácsait 300,— Ft-os vásárlási utalvánnyal honoráljuk.)

★★★ —gyi—

Folytatás az 5. oldalról

M 8-as hatlapfejű csavarból és zártanyából, a négy **bástyát** M 16-os illesztőcsavarból, a **lovakat** M 8-as gyűrűs csavarból (annak híján szárnyas anyából) és hengeres anyából, a **futókat** M 10-es hengeres fejű csavarból és anyából, s végül a négy „fenséget”, azaz a **királynét** és a **királyt** egy-egy, M 8-as hatlapfejű csavarból, valamint egy-egy hatlapfejű peremes anyából állítsuk össze. A királyné fejdísz M 8-as koronás anyára, a királyé pedig egy normál hatlapfejű anyára. A figurákat alkotó kötelelemeket epokittel ragasszuk egymáshoz, majd száradás után mindjegyik bábút gondosan polírozzuk fényesre. (Fémek polírozásával lapunk 72/12. számában foglalkoztunk részletesen.) Most már következhet

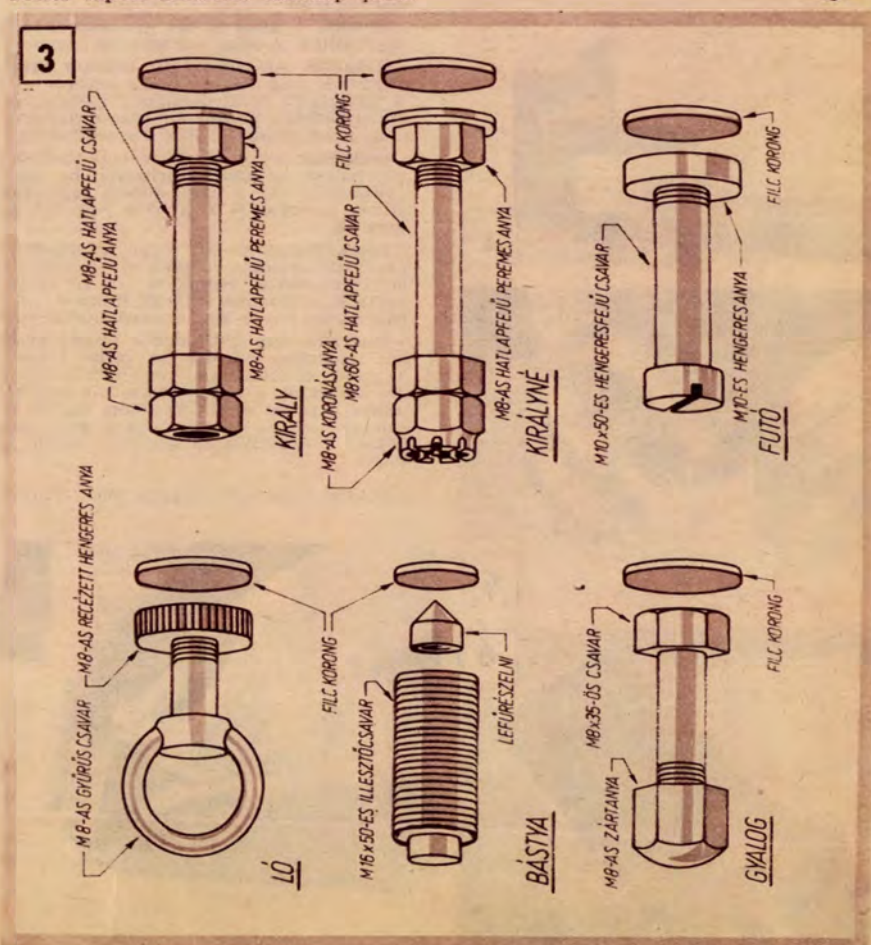
A FEKETÍTÉS

A sötét figurákat és a táblát burkoló fémlapokból 32-öt vegyileg — polírozás után — színezzük sötétre. A sakktáblákat még a fürdőbe helyezés előtt gondosan vizsgáljuk át, nincs-e felületükön epokittfolt. Az ilyen apró hibákat kopott csiszolóvászonnal tüntessük el, s a figurákat csak ezt követően helyezzük a színezőfürdőbe. (Fémek vegyi színezését lapunk 72/8. számában ismertettük.) A már sötét színű fémlapokat és figurákat rongykoronggal újból fényesítsük ki. A figurákat gondosan zsírtalanítsuk, majd fújjuk be Akrilán fémvédő lakkal, így azok hosszú időn át fényesek maradnak. Talpukra ragasszunk vékony filcből kivágott korongokat.

A fényesre polírozott, szintelen

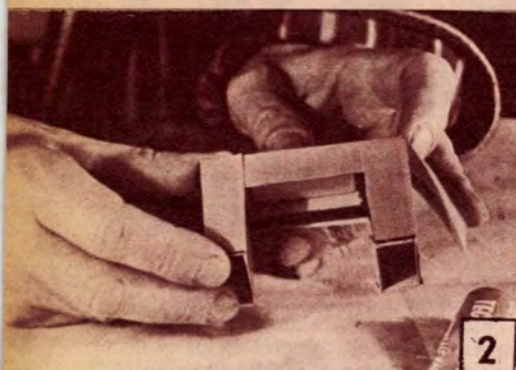
és feketített lapokat epokittel ragasszuk a doboz tetejére. A rétegelt lemezt kenjük be vékonyan ragasztóval, majd a világos és sötét lapokat felváltva — jól beepokittezve — helyezzük egymás mellé. A táblát borító lapok felületét másnap puha

rongyra csepegtetett Szuperpolittal fényesítsük ki, majd a fényesítőfolyadék maradékát nitrohigítóval mossuk le. A fényes felületet ugyanígy csak Akrilán fémvédő lakkal fújjuk le.





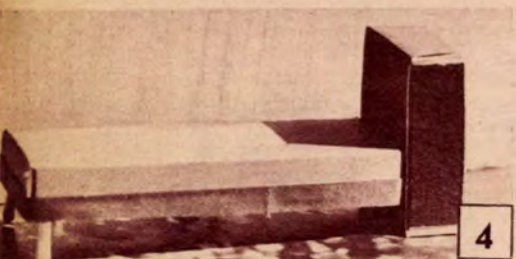
1



2



3



4



5



6



BABABÚTOR, GYUFÁS- DOBOZOKBÓL

Kiürült gyufásdobozokból — kisgyermekünkkel közösen — tetszetős bababútort készíthetünk.

Asztal. Vegyük ki a gyufásdoboz „fiókját” és sarkaiba (belülre) a rövid oldalakhoz ragasszunk egy-egy gyufaszálát (1). A dobozt kívülről vonjuk be színes papírral.

Iróasztal. Két gyufásdobozból nyomjuk ki a fiókot. Egyiknek két rövid oldalát kenjük be ragasztóval és szorítsuk a gyufásdobozok széles lapjához úgy, hogy a dobozok teteje egyszintben legyen. A ragasztó megkötése után az íróasztalt vonjuk be színes papírral.

Heverő. Vegyük ki két gyufásdoboz fiókját és azokat rövidebb oldaluknál ragasszuk egymáshoz. A négy sarokrészbe ragasszunk be 10 mm-re kiálló gyufaszálakat (3).

Rekamlé. Az előbb leírt heverőt egészítsük ki egy ágyneműtartó fejrészrel. Tehát csináljuk meg megegyezően a heverőt, — de csak két gyufaszál lábát ragasszunk bele. A láb nélküli rövid oldalához ragasszunk egy gyufásdoboz borító palástrészének széles lapoldalát. Vonjuk be színes papírral és a gyufaszál lábakra húzzunk méretre vágott, 3 mm átmérőjű PVC csövecskét (4).

Szekerény. Négy darab üres gyufásdoboz egyik sarkába (a fiók fenékoldala és a borító palástrész közé) szorítsunk be egy-egy, 5 mm-re kiálló, megragasztózott végű gyufaszálát (5). A négy dobozt ragasszuk széles lapoldalukkal egymáshoz, vonjuk be színes papírral és a lábakra húzzunk PVC csövecskét. Filctollal ajtókat is rajzolhatunk rá.

Fotel. Töljük ki egy üres gyufásdoboz fiókját, annak négy sarkába ragasszunk gyufaszál lábakat. Vegyük elő a borító palástrészt, s egyik széles, és a két keskeny lapját kiszorítva vágjuk 10 mm-rel rövidebbre. Ezt a darabot 45 fokos helyzetben ragasszuk a lábakkal ellátott fiókhoz. Az ülő felületet vonjuk be színes papírral, a lábakra húzzunk 3 mm átmérőjű PVC csövecskét (6).

Televízió. Egy gyufásdoboz hosszú keskeny oldalapjába kiszorítva fúrunk 4 db lyukat és azokba tolunk be ferde helyzetű, megragasztózott végű gyufaszálakat (7). Vágjunk ki celofánból, vagy filmdarabból 30X35 mm-es lapocskát és Technokol Rapid-dal ragasszuk a gyufásdoboz kék papírral bevont széles lapjára. Borítsuk be a dobozt színes papírral és a film fölött vágjuk ki a színes papírborítást a tv-képernyő illusztrálására (8). A lábakat képező gyufaszálakra húzzunk 3 mm átmérőjű PVC csövecskéket. A homloklapra filctollal díszítő elemeket, kapcsolót utánzó ábrákat rajzolhatunk.

Fotókkal illusztrált ötletdíja 300.— Ft-os vásárlási utalvány.

PAULOVITS ISTVÁN
Budapest



7



8

NEMZETKÖZI



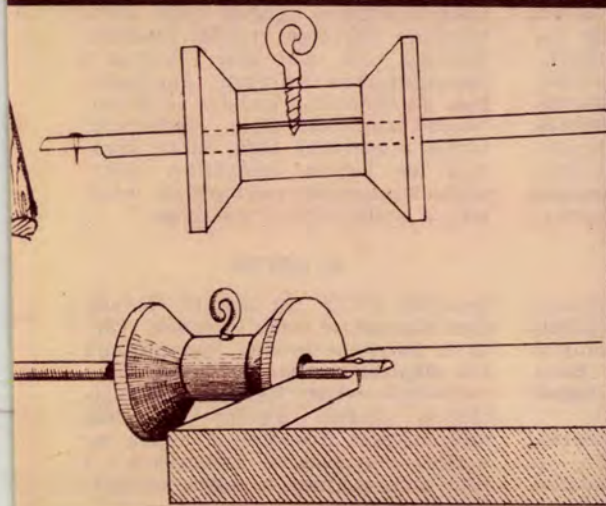
ÖTLETPARÁDÉ

PAPIRFOGÓ- EGÉRFOGÓ

Egy használaton kívüli egérfogóról szereljük le az élelemtartó lemezét és a kitámasztó huzalt. A falapon maradt rugós keret alá szorítsuk a kívánt méretűre vágott papirlapokat vagy jegyzetömböt. Ha egy lap már megtelt, azt egy mozdulattal eltávolíthatjuk.



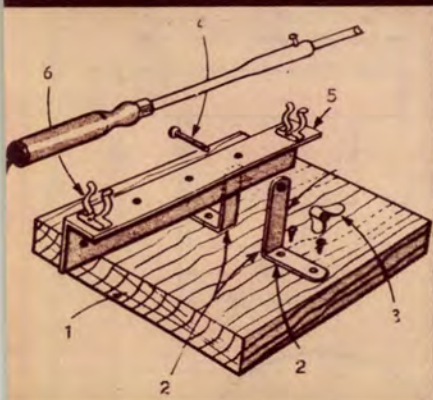
PÁRHUZAMVONALZÓ CÉRNAORSÓBÓL



Viszonylag ritkán használt szerszám a párhuzamvonalzó, ezért kevesen vásárolják meg. Ne nélkülözzük e hasznos szerszámot barkácműhelyünkben; csináljunk magunk. Egy kis cérnaorsót közepén fúrunk félig be és hajtsunk bele egy szemes-csavart. Darabka farud végét kb. 15 mm hosszon félig vágjuk le (lapoljuk) és üssünk bele hegyes szegget. A farudat dugjuk át az orsó nyílásán, mérőszalaggal állítsuk be a kívánt távolságot, s a szemes-csavar behajtása után húzhatjuk a vonalat új szerszámunkkal.

PAKATARTÓ ALLVÁNY

Munka közben a forró forrasztópákát ne tegyük az asztalra, inkább csiptetővel ellátott állványra. Az alap (1) 15–20 mm vastag deszka. Arra csavarozzuk a két szegletvasat (2), amelyek szárnyasanyás (3) csavar (4) rögzítéssel közrefogják a tartósínt (5). A kerékpárpumpa bilincseket (6) anyáscsavarral rögzítjük a tartósínré. A bilincsek jól megtartják a száraik közé szorított pakát.



PATKÓBÓL KÖNYVTÁMASZ

Két patkó szárainak végét hegesztjük össze derékszögűre. Két darab, 8–10 mm vastag, rétegelt lemezt úgy fűrészeljünk ki, hogy azok kövessék a patkó vonalát. A lemezeket – egyenes élüknél fogva – szeggel erősítsük össze, szintén derékszögűre. A patkókat fekete vaslakkal, a deszkalapokat pedig nitrolakkal vonjuk be, majd a patkókat szegjük a falapra.

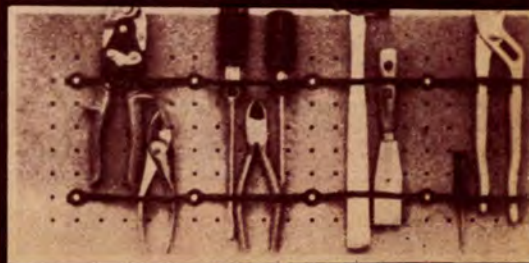


OLLÓTOK

A munkaasztalon vagy a fiókban „meztelenül” tárolt olló balesetveszélyt jelent, mert hegye könnyen sebet ejthet kezünkön. Megelőzhetjük a bajt, ha az ollót tokban tároljuk. Műbőrből vagy kartonpapírból vágjunk le egy egyenlőszárú háromszögű darabot. Az anyagot felező vonala mentén hajtsuk félbe, helyezzük e tokba az ollót és a tokot irat-tűzővel kapcsoljuk össze.

SZERSZÁMFOGAS GUMICSÓBÓL

A színes bevonatú, perforált farostlemezéből praktikus szerszámtartó készíthető. Am sokan azért idegenkednek ilyen szerszámtároló kialakításától, mert viszonylag nehéz a különféle huzalhorgok meghajlítása. Lényegesen egyszerűbb lesz a munka, ha a méretre vágott, perforált lemezre huzalhorgok helyett vékony gumicső darabokat csavarozunk. A cső mögé bármilyen szerszámot bedughatunk, azok biztonságosan megmaradnak helyükön.



Olvasóinknak — akik munkatársaink is!

A cikkírás ABC-je!

A havonta kerekén kétszáz ezer példányban megjelenő lapunkat idehaza s külföldön mintegy félmillióan olvassák. Közülük többbezen írnak is lapunkba. Oldalainknak átlagosan mintegy harmadát töltik meg olvasóink cikkei, ötletei.

Sajnos nagyon sok, az olvasóktól beérkező ötlet, cikk sikkad el érthetetlen, pontatlan leírás, rossz fénykép, vagy áttekinthetetlen ábra miatt. Ezért, — megismételve 1966. 10. havi cikkünket —, most az írással, ötletküldéssel is foglalkozó olvasóinknak kívánunk segítséget nyújtani leírva, hogy milyen is legyen a beküldött anyag!

MIRŐL

érdemes ötletet, cikket beküldeni? Minden olyan gyakorlati megoldásról, amely újszerű, nem általánosan ismert. Aminek megvalósítása hasznos, — ha a „haszon” esetleg nem is más, mint a lakás szebbé tétele. Amihez az anyagok kaphatók, a szerszámok pedig megvannak a házi barkásműhelyben. Ami időszzerű, — tekintetbe véve, hogy a cikk beérkezésétől a megjelenéséig (általában a hó 15—18-a) két-három hónap telik el. Ami sokakat érint, általános érdeklődésre tarthat számot.

ELŐNYÖS

ha a cikkíró az ötletet meg is valószínűsíti, beszámol az alkalmazás előnyeiről, összehasonlítást tesz az új és a régi megoldások között, kiemeli a balesetelhárítás módzatait, s az egyéb előnyöket (pl. az alkalmazás kiterjesztésének lehetőségét.)

A LEÍRÁS

kezdődjék a javaslat lényegének tömör ismertetésével. Jó, ha frappáns megnevezést is „kiötöl” a beküldő, s megjelöli, hogy cikkét melyik témakörbe (pl. ötletparádé, újdonság, kár eldobni, technológia, csináld magad stb.) szánta. Segít a megítélésben, ha a minden számonk 1. oldalán olvasható „magyarázatnak” megfelelően az írást a beküldő minősíti is.

Második részként szerepeljen a szükséges — lehetőleg szabványos anyagok — felsorolása. Azt kövesse az elkészítés logikus menetének ismertetése (az anyagok előkészítése, a megmunkálás, a szerelés az üzembehelyezés). Végződjék a leírás (a szükséges óvó-rendszer szabályok és műveletek közlése után) a gazdaságos-

ság, majd az ajánlott szakirodalom ismertetésével. Az egyes részeket bekezdés, vagy alcím válassza el.

HOGYAN

íródjék a jó cikk? Tintával, olvashatóan (persze géppelve még jobb), a papírnak csak egyik oldalára, s ritka sorokba írottan. (Gépirásos oldalanként 30 sor legyen, s annak feleljen meg a kézírás sűrűsége is.) Szabványos kifejezésre és mértékegységekre használatára kell törekedni, (pl. köracél és nem gömbvas, vagy $k\Omega$ és nem $K\Omega$). A mondatok legyenek rövidek, kerüljük a hosszú, bonyolult körmondatokat. Különösen fontos a számok és mértékegységek egyértelmű, jól olvasható, szabványos írása.

NÉVALÁÍRÁS

ne csak az írás végén, de minden egyes oldal alján, kép és ábra hátulján szerepeljen a beküldő irányító számával, címével együtt. Ezzel megelőzhető egyes tartozékok, képek elvesztése.

A leíráson legyen oldalszámozás, a képek, ábrák hátulján meg — a szövegben is feltétlenül megadottal egyező — számozás, ami nagyban segíti az áttekintést, a megértést. Ha a képszámok nem elegendő, a képek-ábrák szövegét írjuk rá puha ceruzával azok hátuljára is, jól olvashatóan, de nem rányomva a ceruzát, (golyóstollal ne használjunk!).

AZ ÁBRÁKAT

tiszta, lehetőleg gépiró-papír méretű lap egyik oldalára rajzoljuk,

mégpedig minden ábrát külön ívre. Kemény, nem mosódó ceruzát, vagy tuszt használjunk. A feliratokat jól olvashatóan helyezzzük el, — s ha kell, kis ceruzanyíllal jelezzük, hogy melyik alkatrészhez tartoznak. Szöveg, anyagjegyzék nem az ábrákra, hanem a leírásba való. Egyértelmű legyen a vonalak, nyílhegyek végződése, a forrasztási pontok jelölése. Inkább legyen eggyel több ábra, mintsem egyetlen zsúfolt, áttekinthetetlen rajz. Aki nem járatos a perspektivikus (ránézeti) ábrázolásban, alkalmazza a szabályos, háromnézetes rajzolást. Nem feltétlenül fontos a mérhető ábra, de az ábrázolás ne legyen aránytalan. Használjunk nagyobb rajzlapokat, mintsem a szélét érintő vonalakat.

A KÉPEK

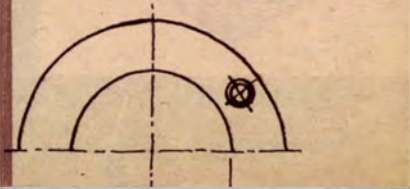
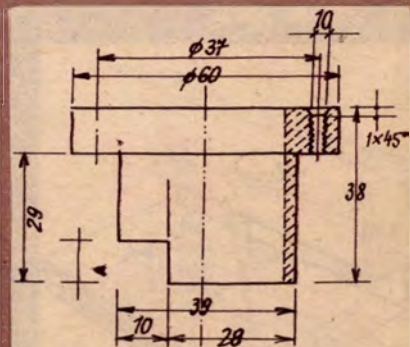
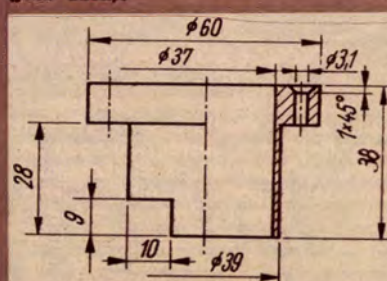
legalább 9×12 cm méretű, fényes, éles, plasztikus fotók legyenek. Tártyák fényképezésénél használjunk két oldalról lámpát, — hosszú —, a mélységélességet fokozó megvilágítást (s hozzá áhlyányt), továbbá szűk rekeszt (blendét). A képek lehetőleg mutassák a szétszedett s a kész tárgyat, meg az egyes munkafázisokat is.

A fényképezendő tárgyat helyezzzük elütő színű, mintázat nélküli alapra (pl. szürke takaróra), vagy állítsuk távoli, sima háttér elé.

A képeken a kiemelkedően fontos részeket jelöljük éppencsak megragasztózott, papírból kivágott s a lénnyegre mutató fehér nyilak felragasztásával. Még jobb, ha a fotót pauszpapírral burkoljuk és a szöveg, szám, nyíl a pauszra kerül. Képre írni tilos! A hátoldalra is csak lá-

Ime, ilyen a jó ábra (bal ábra).

Áttekinthetetlen rajz — félreismert cikk (jobb ábra).



gyan, nem rányomott, puha ceruzával vagy filctollal szabad.

A fotók nagyban könnyítik az elbírálást, s növelik a jutalom-összeget!

AZ ELKÉSZÍTETT DARABOKAT

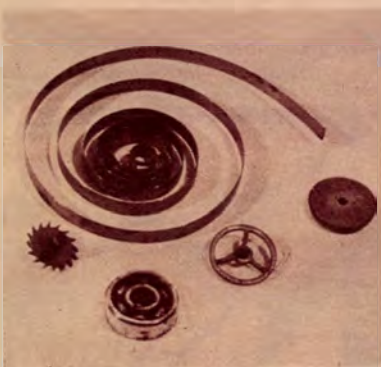
postán is be lehet küldeni, ha azok nem nagyok vagy súlyosak. A gondos csomagolás nagyon fontos. Jó, ha a cikk és a kép a csomaggal együtt kerül postára.

Az itt leírtak persze csak a körítést, a „csomagolást” ismertetik. A lényeg a **JÓ ÜTLET!** S, hogy a lényeghez olvasóink jól értenek, bizonyítja a beküldött s közölt cikkeik sokasága. De mindenki tudja, hogy a rossz „csomagolás” mennyit ronthat egy-egy „lényegen”. Reméljük, hogy a leírtakhoz igazodás hozzásegíti író-olvasóinkat cikkeik biztosabb megjelentetéséhez, a csak olvasókat meg a lapunkban olvasott cikkeik maradéktalan hasznosításához.

Természetesen mindez vonatkozik — az ötletek, cikkeik beküldői mellett — a bírálókat, javaslatok íróira is. Úgy érezzük, méltán kérjük tőlük is gondolataik pontosabb közlését, hiszen mint köztudott, — a **legjobb bírálókat, javaslatokat díjazuk is.** Csakúgy mint — (utólag ismételt is!) — a legjobb ötletek beküldőit.

A szerkesztőség

A műszaki könyv (cikk) írása és szerkesztése. Műszaki: 12,— Ft. A műszaki rajzlap. Ezermester 1966. május, 18 old. Mányai: Abratechnika. Műszaki: 29,— Ft. Az elektronika rajzjelei. Tucek—Magyar. Műszaki: 49,— Ft. Műszaki rajz. Markó Iván. Műszaki: 71,— Ft (ált. mérnöki) Géprajz. Ferenczy Jenő. Tánács: 23,50— Ft. Gyakorlati fényképezés. Sevcsik Jenő dr. Műszaki: 19,— Ft.



A jó kép éles, s világos, mentes a zavaró vonalakról (felső kép).

Ha zavaros a háttér, elsikkad a lényeg (alsó kép).



Újdonság...

...a TETOL lazur



Az elmúlt évben általános érdeklődést keltettek az új faimpregnáló- és ereztő-emelő, színező szerek. Közülük elsőként piacra került Xylamon és Xyladecor nevű termékeket lapunk 1973/12. számában mutattuk be. Hasonló tulajdonságú az új, Tetol lazur színező folyadék is, a Faanyagvédelmi és Fatelítő Vállalat gyártmánya, ami jelenleg a Bp. VI. Vasvári P. utca 8. sz. alatti boltban kapható. Lényeges különbség a Xylák- és a lazúrok között — legalábbis a barkácsok szempontjából nincs, sőt színválasztékuk mintegy kiegészítik a másikat. Hatóanyaguk és áruk is közel azonos.

A LAZUR DEKORATÍV HATÁSÁNAK

alapfeltétele, hogy a fa felülete szép sima legyen, amit gondos csiszolással, majd hántolással, fényesítéssel érhetünk el. Az **előkészített felületet pórútféni nem szabad!** A faanyagot csak denaturált szeszebe mártott tiszta vászonronggyal töröljük le. A portalanított munkadarab felületét már lazurozhatjuk. Ha a faanyagot mázolás előtt gombásodás, szuvasodás ellen szeretnénk védeni, akkor sürdfolyós Tetol lazur alapozót célszerű felkenni. Utána várjunk 24 órát, s csak akkor kezdünk az alapozó mázolásához.

A SZÍNES LAZÚROK

a szép, dúsan erezett faanyagok „nemesítésére” is alkalmasak, (nemesítés = különleges fafelékhez hasonlóvá tétel, v. különleges színezés.) Vigyázat! A színező lazur a fa erezeit negatívvá teszi, lazurozás előtt a sötétebb paszták színe alig változik, ám a nedvzibb, világosabb részek — a lazurt jobban magukba szívva — sötétebb árnyalatúak lesznek. Színtelen lazur hatására a világosabb paszták a keményebb erezetmintához hasonlóra sötétednek. Többszöri átkenés mélyebb tónusú, lakkozott hatású felületet eredményez.

A sárga, barna, piros, kék, zöld színű lazúrok egymással összekeverhetők, így a színskála sok árnyalatát kiképezhetjük. Az alapszíneket — amennyiben szükséges — színtelen lazúrral „lehet gyengíteni”. A lazúrokat ecsettel kenjük a faanyagra, akkor egyenletesebb lesz a felkent réteg, s kisebb az anyagvesztés. (Szórással felhordáskor jelentős mennyiségű lazur verődik vissza a fáról.) Az ecsetet mindig szállírányban s folyamatosan húzzuk végig a felületen. A csak szakaszosan lazurozható, hosszú munkadarabokon felkenés után azonnal, többszöri ecsethúzással, egyenletesen terítsük szét a színező folyadékot, hogy a fa felülete ne legyen foltos!

A színezendő puhafák leszábasakor a darabok bütijére hagyjunk rá plusz 10 mm-t, mert a színezés során a bütük sötétebbek lesznek, s a sötét részt célszerű levágnunk. Keményfáknál ez felesleges, mert azok bütüi semmivel sem szívnak több lazurt magukba, mint sík felületeik.

SZÍNKEVERÉSKOR

mindig a világosabb színű lazurba öntsük a sötétebbet, mert ellenkező esetben a kívánt szín „beállítása” nehezebb. Az árnyalati fokozatokat lehetőleg egy próbadarabon kísérletezzük ki. A kikévert színek fán sötétítését többszöri lazurozással érhetjük el. A próbadarab alapján döntünk el, hogy a faanyagot kétszer, háromszor, vagy esetleg többször kell-e bekennünk.

A lazúrok 2-3 óra eltelté után porszárazak, újra átkenhetők, teljes száradásukhoz azonban 24 óra szükséges. A puhafákat már eleve világos tónusú lazúrokkal színezzük, mert a laza rostú anyag issza a folyadékot, s mélytónusú lazúrral kétszer átkeni anyag esetleg túl sötét lesz.

JAVÍTÁS, UTÓKEZELES

Munkáink során előfordulhat, hogy a színes Tetol lazúrral bekeni felület nem nyeri meg tetszésünket. Emléit nem kell eldobnunk az anyagot, mert a lazurt a felületről denaturált szeszes tiszta ronggyal — a bekenést követő egy órán belül — letörölhetjük. Ha a faanyagot alaposan lemöstük, gondos csiszolással tüntessük el az anyag elszíneződött felső rétegét. A munkadarabon maradt színes foltok más színnel átkenésük után erőteljesen kiütöközhetnek. Ezt úgy kerülhetjük el, hogy a fát újból azonos szín csoportba tartozó lazúrral kenjük be.

A Tetol lazúrral bekeni, megszáradt felületet színtelen lakkokkal bekenni tilos! A lakkok ugyanis feloldhatják a lazurt, s foltos lesz a fa. A színtelen lazúrral kétszer bekeni faanyagot tiszta vászonronggyal vízszont selymesfénnyűre dörzsölhetjük. Lazurozással semmiféle faanyagot nem alakíthatunk tükröfénnyessé.

TISZTÍTÁSKOR

a nyitott pórúsz, lazurozott fatárgyakat ne a szokásos bútorápolószerekkel szabadítsuk meg a portól, mert a felület foltossá válhat. Denaturált szeszzel sem tisztíthatjuk a tárgyat, mert az is foltosodást okozhat. Tisztításkor először rövid szőrű kefével, szárazon poroljuk le a fa felületét, azt követően pedig nedves-, majd ismét száraz vászonronggyal töröljük át.

A lazúrok víztaszító réteget is alkotnak, s így rajtuk a nedves rongy nem hagy nyomot, csak a szennyet távolítja el.

BsJ.

A faragó pásztorok készítette ivócsészék, sótartók, tálak — díszes hatásuk mellett — annak idején főként használati tárgyként szerepeltek. Ám ezek az eszközök idővel kiszorultak a gyakorlati használatból s kultúrtörténeti emlékként, dísz tárgyként maradtak fent. Napjaink faragóművészete — kiemelve az anyagszerűséget — a leegyszerűsített formákat vallja magáénak. Első képünkön (1) ilyen tálakat láthatunk. Ma már elkészítésükhöz bicska helyett segítségül hívhatjuk a faragást megkönnyítő technikát, ismertetünk néhány modern „tálfaragási” módszert.



Dísztalak fából



1

EGYSZEMÉLYES FATAL

Méreteik miatt nevezhetjük a képen (1) látható tálakat „egyszemélyeseknek”, hiszen egy-egy darabhoz a szükséges fahasáb csak 50×150×200 mm-es. Igyekezzünk kiszáradni, repedés mentes faanyagot használni. Megfelelő a cseresznye, a körte, a dió, az éger vagy a hárs.

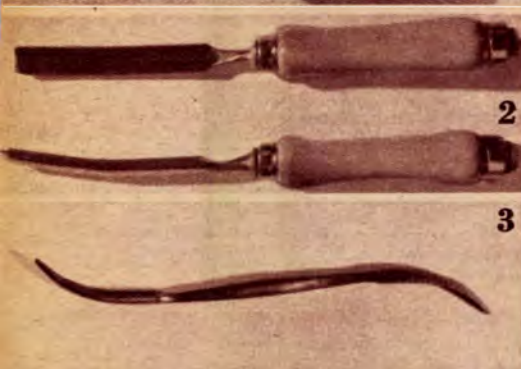
A szerszámok közül legfontosabb a hajlított szárú, homorú véső (2). Penge-szélessége 15–20 mm legyen. A felület finomításához egy görbe reszelő (madárnyelv-reszelő) szükséges (3). Annak egyik vége reszelő, a másik ráspolý kiképzésű. Az ívelt élű színlopénge (4) a tál belső felületének finomításához szükséges. Szerezzünk be még különböző szemcsefinomságú csiszolópapírokat is. A róka-fark fűrésszel majd a gyalupadba szorított tál felesleges részeit fűrészeljük le.

Munkánk első lépése a fahasáb biztonságos rögzítése. Tegyük a hasábot a gyalupadra és ott szorítsuk két padvas közé. Készítsünk keménypapír sablont. Esetünkben a sablon „háromszögletű”, ívelt vonalakkal határolt. Helyezzük azt a fahasáb felületére és rajzoljuk körül tintaceruzával vagy golyóstollal. (Ne grafitceruzával, mert az a munka során elkenődik!)

Ezek után a kellően élezett szerszámmal hozzákezdhetünk a véséshez. Először a jelölés belső oldala mentén emeljük ki a felesleges anyagot (5). Véséskor ne üssük fabunkóval a nyél végét, mert könnyen elrepezthetjük a fahasábot. Célszerűbb a nyélvéget tenyerünk húsozabb



9



2

3

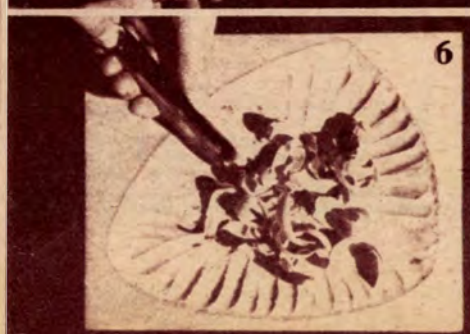
4



5



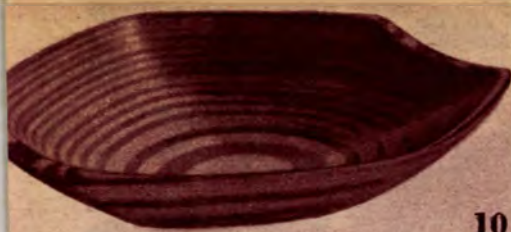
8



6



7



10



11

részével ütögetni, vagy aprókat fogva tolni a vésőt. Mélyítéskor mindig a tál középpontja felé toljuk a szerszámot (6), közben olyan mozdulatokat végezzünk, mintha a fát „kimernénk”. A mélységet a tál peremére fektetett vonalzótól mérve ellenőrizhetjük, figyelembe véve az anyag 30 mm-es vastagságát.

Ha megfelelőnek találjuk a tál belsejének formáját és mélységét, ráspollyal tüntessük el a véső hagyta nyomokat (7), majd a madárnyelv-reszelővel simítsuk át a felületet. A reszelőt ne a száliránnyal párhuzamosan, hanem kb. 45 fokos szöget bezáróan mozgassuk.

A színlőpenge ívelt éle lehetővé teszi, hogy a tálcá homorú felületét bárhol simíthatjuk (8). Ezek után fokozatosan finomabb csiszolópapírral dörzsöljük át a tál belsejét.

Következik a felesleges részek eltávolítása. Szorítsuk tálnkat — függőleges helyzetben — a gyalupadba és rókafarkfűrészsel vágjuk le a szükségtelen részeket (9). Inkább kisebb darabokat fűrészeljünk le, nehogy a tál fala túlságosan elvékonyodjék. A viszonylag egyenletes falvastagságot egy belső tapintókörről ellenőrizhetjük. A külső felületet ráspollyal nagyoljuk, majd csiszolópapírral dörzsöljük át. Hogy a tál ne billegjen, alján hagyjunk kis sík felületet. A finomszemcsés csiszolópapírral átdörzsölés után következhet a fa színezése, fényezése.

Méhviaszos bedörzsölést akkor alkalmazhatunk, ha a tál eredeti fa színét megfelelőnek találjuk. Forgácsoljunk szét 20 g méhviaszt és oldjuk fel 2 dl terpentinben. A feloldott viasszal egyenletes rétegben vonjuk be a felületet. Rövid száradás után távolítsuk el a felesleges viaszréteget, majd puha ruhával dörzsöljük át a felületet. Végül puhaszőrű kefével addig fésüljük a tálat, amíg az selyemfényű lesz.

Pácolással színezhetjük is a fa felületét. Egyaránt használhatunk vízben és szeszben oldódó papócot. Az előbbi mé-

lyebben behatol a fa rostjai közé, az utóbbi viszont gyorsabban szárad. Célszerű a használati utasítás alapján bekevert pácot előbb egy hulladék fadarabon kipróbálni, hogy a színárnyalat a megfelelő-e. A pác kiszáradása után a fényezés következhet.

A polírozás hosszadalmas művelet (polírozással lapunk 1972/7. számában foglalkoztunk), ezért célszerűbb a tál felületét szintelen lakkal bevonni. A lakkozást natúr és pácolt tálnál is alkalmazhatjuk. Hordjunk fel legalább két réteg lakkot, száradás után csiszoljuk át, s akkor kenjük fel a két fedőréteget. (Mindig várjuk meg az egyes lakkrétegek teljes száradását!)

RÉTEGELT DISZTÁL

Az elkészítés technológiája rétegelt faanyag esetén is megegyezik az előzőekben leírtakkal. A disztál (10) „alapanyagát” rétegelt lemezekből vagy falapokból kell összeragasztanunk. Tehát két megoldás kínálkozik; vagy négy-öt darab, 10–15 mm vastag rétegelt lemezt (esetleg több vékonyabb rétegelt lemezt), vagy 5–10 mm vastag, különböző színű falapokat ragasztunk össze. A falapok lehetőleg azonos keménységűek legyenek.

A ragasztáshoz asztalos enyvvet, hidegenyvvet vagy Diszpergumot használunk. Kenjük be ragasztóval a kb. 300×300 mm-es lapok egymásra kerülő felületét, majd néhány pernyi szikkadás után borítsuk egymásra a táblákat. Munkánk sikere többek között azon is múlik, milyen jól tudjuk leprézni a lapokat. Ezért legalább négy pillanatszorítóval szorítsuk össze a táblákat (11). 48 óra eltelte után vegyük ki a faanyagot, majd rögzítsük azt a már ismertetett módon. A műveletek is megegyeznek, bár az anyag vésését célszerű ebben az esetben középen kezdeni. A hatszögletű, enyhén ívelt vonalú tál belsejének vésése (12) és csiszolása (13) szintén egyszerű feladat. A felesleges külső részeket célszerűen dönthető asztalos szalagfűrész géppel távolíthatjuk el. Utána tálnkat lefelé fordítva helyezzük a munkapadra, s ott a pereme mellé szegzett lécekkal rögzítsük, majd vésővel faragjuk ki a végső formát (14). A további műveletek, valamint a felület színezése, fényezése szintén megegyezik a már ismertetettekkel.

TALKESZÍTÉS KÖRFÜRÉSSZEL

Legyszerűsíthetjük munkánkat, ha a farasztó vésést részben gépésítjük. Szükséges hozzá egy körfűrész, két pillanatszorító és egy 20 mm vastag deszkalap.

A deszkalap egyik oldalából fűrészeljünk ki egy derékszögű háromszögű darabot. A háromszög magassága 170 mm legyen. Ezután fogjuk fel segédeszközünket a körfűrész asztallapjára. A körfűrész tárcsáját úgy állítsuk be, hogy az asztal síkjából csak kb. 5 mm magas körszelet látszódjék ki.

A 40–50 mm vastag falapból vágjunk ki szalagfűrészsel (esetleg lyukfűrészsel) egy 240 mm átmérőjű korongot. Indítsuk

be a körfűrész, majd tegyük fölé a korongot. Az anyagot biztonságosan két kézzel fogjuk meg és forgassuk (15). Ha a korong már felfeküdt az asztalra, süllyesszük lejjebb az asztallapot, hogy a tárcsa mélyebben marja ki az anyagot. Ezt a műveletet addig folytassuk, míg a tál alja 5–10 mm-re vékonyodik (16). A tál külső megmunkálását, lakkozását az előbbiek szerint végezzük. (A tálesztergálás hasonló módjáról lapunk 1970/11. számában is írtunk.)

— bágyi —



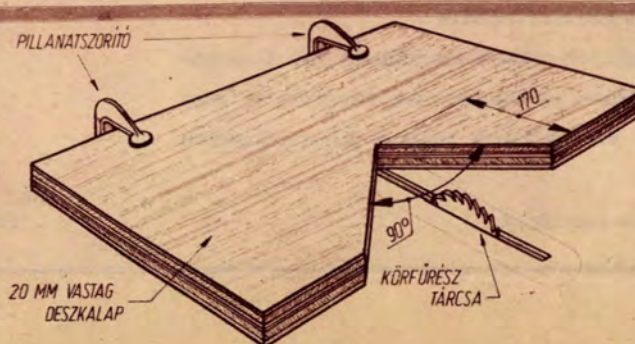
12



14



15



16



A RAVILL Kereskedelmi Vállalat HÍRADÁSTECHNIKAI ALKATRÉSZ OSZTÁLYA

1091 Budapest, ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 331—188, 142—051, 140—061

RÁDIÓKHOZ, LEMEZJÁTSZÓKHOZ, TELEVÍZIÓKHOZ,
MAGNETOFONOKHOZ ÉS ERŐSÍTŐKHÖZ

elektroncsövek, diódák, szerkezeti alkatrészek, skálaüvegek, tranzisz-
torok, szelének, kézi szerszámok, meghajtó szíjak, televízió- és gép-
kocsi-antennák stb. széles választékával várja a Kiskereskedelmi
és Szolgáltató Vállalatokat

Egyéni vásárlókat, amatőröket várja az



ALKATRÉSZ ÁRUHÁZ
1065 Budapest, Bajcsy-Zs. u. 45.
Telefon: 121—991, 120—827

(—)



EM TERVRAJZ 1970–74.

Tervrajzsorozatunk tartalomjegyzéke

Akvárium	74/1—49	Konyhai páraelszívó	72/7—31
Asztali hoki	70/9—9	Kovácsolt fémbútorok	72/11—35
Cipőszekrény	73/3—39	Közfényképező	71/6—18
Elektronikus antennakapcsoló	73/12—48	Lámpaburák	71/11—23
Fényorgona	74/2—50	Lemezpolc	72/12—36
Film-fényképező	71/6—18	Mini gokart	70/12—12
Fotólabor berendezések	70/6—6	Motorcsónaktest	70/5—5
Futballpálya az asztalon	71/2—14	Multimax felfogó	70/11—11
Guruló asztalkák	71/12—24	Nagyblokkos „félkész” saját ház	72/6—30
Gyermekautó („Elektro-mini”)	73/6—42	Népies étkező	73/10—46
Gyermeksarok („UMBI”)	72/10—34	Nyárstűzhelyek	73/7—43
Hajómodell („Cutty Sark”)	72/8—32	Összeállítható hétévi faház	70/3—3
Háromdimenziós pantográf	72/9—33	Ös-óra fából	73/11—47
Hawaii gitár lábvezérléssel	72/2—2	Palack-, pohár-, gyertyatartók	70/11—11
Hegesztett bútorok	71/8—32	Pingpongasztal	71/10—22
Hegesztőtrafó	72/5—29	Poggyászhíd autóra	72/1—25
Hétévi ház	71/5—17	Rajzgép	72/3—27
Heverő-ágy	71/1—13	Sokágú csillag	70/11—11
Heverő, pad és asztal	71/7—19	Szalagsziszoló Multimax-ra	73/9—45
Hintapad	70/4—4	Szövőszék	72/2—26
Hőtágulásmérő	71/6—18	Sztereo-erősítő, 2×10 W-os	70/8—8
Jégvitorlás	73/1—37	Terepasztal kis helyen	73/2—38
Katamarán vitorlás	73/4—40	Tv-antenna az 1. és 2. műsorhoz	70/1—1
Kerti bútorok („Alterná X-Y”)	72/4—28	Ülőbútorok	70/7—7
Kerti építmények	73/4—41	Variabútorok	73/8—44
Kerti garnitúra	71/7—19	Vetítő mikroszkóp	71/6—18
Kerti napernyő	71/4—16	Világítótestek	70/10—10
Kételtű gyermekkosci	72/1—25	Vízi gokart	71/3—15
Kétkerekű varia hóeke	72/1—25	Vízi robogó	71/3—15
Komputer társasjáték	71/9—21	Zsámoly-asztal	71/4—16

A TÁNCICS KÖNYVESBOLT AJÁNlja:

..... pld. Bizám György—Herczeg János: JÁTÉK ÉS LOGIKA 85 FELADATBAN	— — — — —	36,— Ft
..... pld. Gamov, G.—Cleveland, J. M.: FIZIKA	— — — — —	103,— Ft
..... pld. KIEGÉSZÍTŐ TESZT-KÉRDÉSEK A TEHERGÉPKOCSIVEZETŐI VIZSGÁHOZ	— — — — —	11,— Ft
..... pld. Kratofil Dezső: ALGEBRA (Példatár)	— — — — —	24,— Ft
..... pld. Lányi Andor—Magyar István: ELEKTROTECHNIKA	— — — — —	56,— Ft
..... pld. Morris, N. M.: AZ IPARI ELEKTRONIKA ALAPJAI	— — — — —	38,— Ft
..... pld. Obádovics J. Gyula: GYAKORLATI SZÁMÍTÁSI ELJÁRÁSOK	— — — — —	56,— Ft
..... pld. Patkó János—Bognár Sándor: VILLAMOS SZIGETELÉSTECHNIKA	— — — — —	40,— Ft
..... pld. Pethes Endre: 222 ÁBRÁZOLÓ GEOMETRIAI FELADAT	— — — — —	29,— Ft
..... pld. Pogács Ferenc: TRIGONOMETRIA (Példatár)	— — — — —	28,— Ft
..... pld. Solt György: VALÓSZÍNŰSÉGSZÁMÍTÁS (Példatár)	— — — — —	20,— Ft
..... pld. Száday Rezső: A SZABÁLYOZÁSELMÉLET ELEMEI	— — — — —	48,— Ft
..... pld. Vigh Bertalan—Gárdonyi Jenő: VILLAMOSSÁGTAN	— — — — —	15,50 Ft

A felsorolt művek egyenként is megrendelhetők.

Egyéni megrendelőknél 200,— Ft felett portómentesen szállítunk. 300,— Ft felett négyhavi részletfizetési kedvezményt adunk. Kérjük szíveskedjék a megrendelőszelvényt kivágni, kitölteni és megfelelő bélyeggel ellátott borítékban címünkre feladni.

(—)

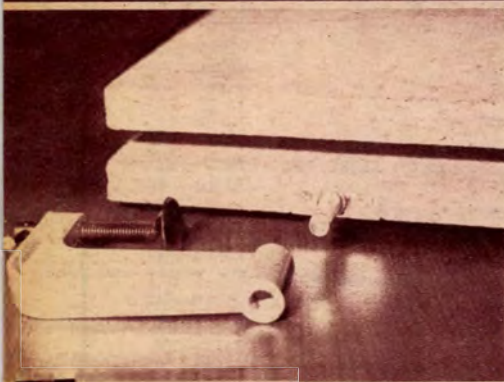
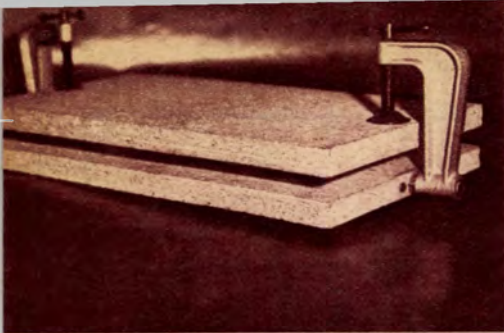
Címünk: **TÁNCICS KÖNYVESBOLT**

1073 Budapest, Lenin körút 17.

MEGRENDELŐ NEVE:

PONTOS CÍME:

SZEMÉLYI IG. SZÁMA (részletrendelés esetén):



MULTI-PRÉS

Barkásmunkáim során gyakran hiányzott egy kis prés. Üzletben keresgélés helyett magam készítettem egyet. Megvalósítását két Multimax szorító tette lehetővé.

A prés két szorítólapja 200x300 mm-es, legalább 20 mm vastag (s lehetőleg lécbetűs) bútortalap, esetleg gyalult deszka. A falapok bütűjére egy-egy 10 mm átmérőjű acélrudat szereltem. A rudak hossza 80 mm, egyik végükön 55 mm hosszra M 10-es menettel. Felerősítésüket 15x2 mm-es, két helyen átfúrt, s két M 10-es anya közé szorított lemezzel oldottam meg. Az acélrudak kiálló menetes végét kb. 50 mm-re a szorítólapba sülyesztettem, s a felerősítő lemezeket facsavarokkal rögzítettem. A Multi-szorítókat a rudak kiálló végére húzom, majd a menetes orsóval egymásra szorítom a két bútortalapot. Nagyobb méretű szorítólapok esetében (pl. 500x500 mm-eseknél) ajánlatos minden oldalra egy-egy szorítót szerelni.

FREY GYULA
Budapest

Fotóval illusztrált ötletének díja 100,— Ft-os vásárlási utalvány.



Ha kicsi az asztal,
told meg betétekkel!

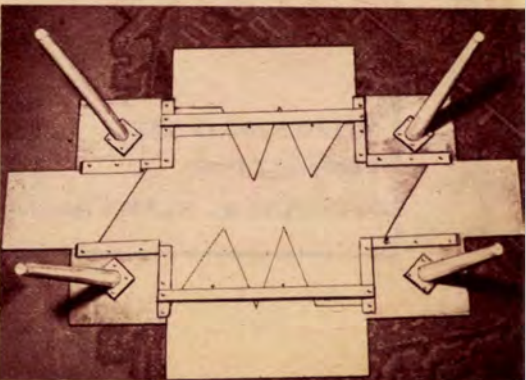
BŐVÍTHETŐ KISASZTALOK

Hogyan bővíthető egy kis méretű dohányzóasztal felülete, hogy a bútordarab eredeti formája ne változzon? Nos, ezt a problémát — úgy érzem — remekül sikerült megoldanom. Ha szükséges, az asztal lapját négy kihúzható tálcával nagyobbíthatom meg (1). (Hasonló megoldású tálcát a „Firenze” dohányzóasztalra gyárilag szerelnek fel.)

A megoldás lényege, hogy az asztallap alá olyan kihúzható falapokat szereltem, amelyeknek éle használaton kívül az eredetivel egy síkba kerül. A tálcák kialakításához az asztallappal azonos nagyságú bútortalapot vásároltam. Berajzoltam a lábak és a vezetősínek helyét, majd a felesleges részeket levágtam. Ezután a négy tálcát (a képen látható formák előrajzolása után) lyukfűrészsel vágtam ki. Így nem keletkezett hulladék. A tálcák túlhúzását a falapokba hajtott facsavarok akadályozzák meg (2). (Vigyázzunk! Ilyen átalakítás csak keretszerkezet nélküli, azaz olyan asztalokon végezhető el, amelyeknek lábai közvetlenül az asztallapra erősítettek!)

BOTTA DÉNES
Budapest

Fotókkal illusztrált ötletének díja 150,— Ft-os vásárlási utalvány.



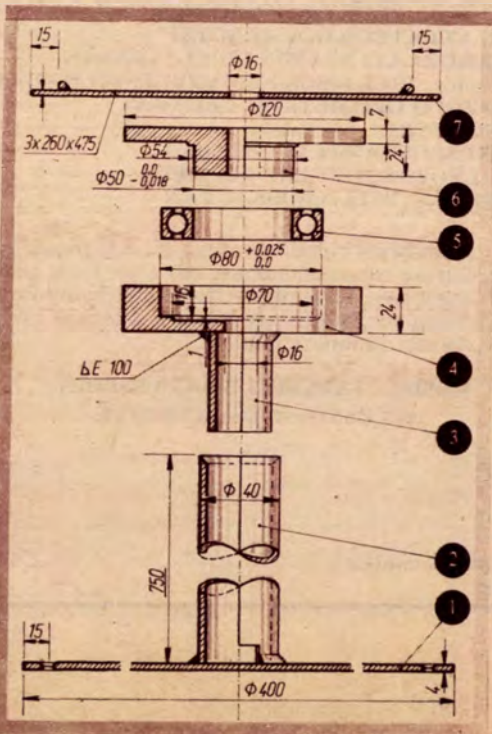
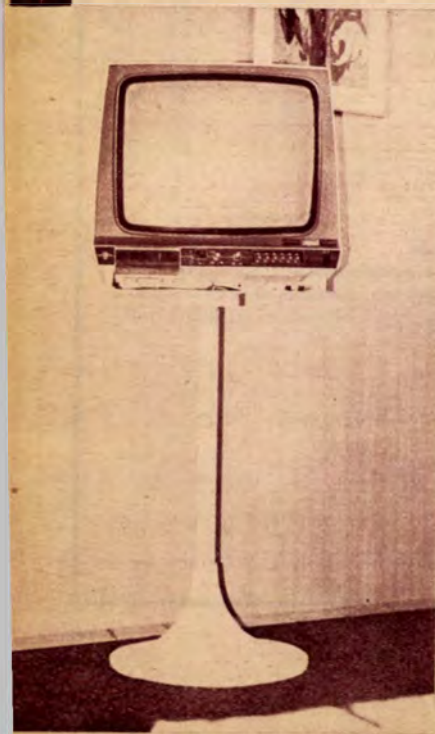
„Kacsalábon” forgó Vénusz

Mutatós, modern vonalú Vénusz televíziómat saját készítésű forgó lábra helyeztem. Így tv-nézéskor nem vagyok helyhez kötve. A „kacsaláb” talpa (1) 4 mm vastag, 40 mm átmérőjű acéllemez. A tartócsövet (2) hegesztéssel rögzítettem a talp közepére. A cső felső részét olyanra alakítottam, hogy abban a tengely csapja (3) ne fordulhasson el. A csapágházba (4) 6010-es gördülőcsapágyat (5) nyomtam.

A fedőlap (6) csapját a csapágyba dugtam, majd felszereltem a televíziót tartó lemezt (7). A televízió lábai köré léceket ragasztottam. Az antenna- és a hálózati vezetéket a tartócsőben vezettem le és alul kivágott nyíláson húztam ki. A talplemez burkolatát azbesztpor és cement keverékből készíttettem. Végül a kacsalábat fehér Durol zománccal kentem be.

KISHÁZY TAMÁS
Almásfüzitő

Fotóval illusztrált ötletének díja 100,— Ft-os vásárlási utalvány.





NAGYÍTÓKERET

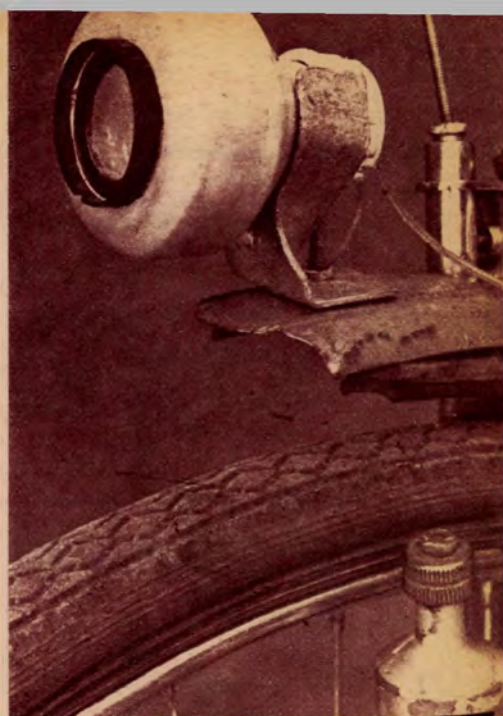
Sokat bajlódtam nagyítókeret hiányában a fotópapír leszerelésakor, mert a gép alá helyezése után, Két szélé mindig felhajlott. Ezért készítettem el — pár forintnyi költséggel — a képen látható nagyítókeretet.

Egy 5×240×320 mm-es rétegelt lemez (1) két hosszabbik szélére kétszeresen összehajtott nagyítópapír csíkot, azokra pedig egy-egy 30 cm-es műanyag vonalzót (2) ragasztottam. (A vonalzó számozott oldala nézzen felfelé!) A műanyag vonalzókat és a papír alátétet — még a ragasztás előtt — úgy állítottam be, hogy a 18×24-es fotópapírt a vonalzók alá tudjam csúsztatni. A vonalzók csak 2–3 mm szélességben takarják a fotópapírt. Ezután plexi darabkákból egy ütközőt is felragasztottam az alaplapra (3).

Használatkor a fotópapírt egy mozdulattal a vonalzók széle alá csúsztathatom.

NÉMETH GÁBOR
Budapest

Fotóval illusztrált ötletének díja 100,— Ft-os vásárlási utalvány.



PVC-LEVÉLSZEKRÉNY

Az üzletekben kapható levélszekrények a szabadban nem állják sokáig az időjárás viszontagságait, ezért én 110 mm átmérőjű pvc-csőből készítettem egyet. A csövet felmelegítettem, majd a lágy anyagba egy 40×140 mm-es, lekerekített élű fatömböt dugtam. Kis idő múlva a lehűlt csődarabból kihúztam a fatömböt. Az ellapított cső egyik végét 45 fokos szögben lefűrészelttem, s a tetejére egy 80 mm széles pvc-lapot ragasztottam. A levélszekrény 250 mm hosszú. Alját kihúzható fénklappal zártam le. A műanyag doboz palástján felül 15×120 mm-es nyílást vágtam. Így a „ládába” az újságokat is beledughatja a postás. A kész levélszekrényt pvc-csíkból hajlított bilincsel erősítettem a kapura.

CSOMOR ANDRÁS
Jászkisér

Fotóval illusztrált ötletének díja 100,— Ft-os vásárlási utalvány.



Enyvezéshez...

...ecset hársfa kérgéből

„Kísérletezésem” során azt tapasztaltam, hogy ha egy darab hársfakérget vízben áztatok, majd kalapáccsal fellazítom a nedves részét, a kéreg rostjai az ecsethez hasonlóan különválnak. Ezt azóta úgy hasznosítom, hogy hársfakéregből 4 cm széles csíkokat vágok, s azokat végük felé elkeskenyítem, élüket lekerekítem. A kéregdarabokat beázatom, majd ezt követően szélesebb végükön ütogetéssel alakítom ki az ecset „szórót”. A szőrös fadarabot egyvezéshez használom.

LIPTÁK ISTVÁN
Budafok

Ötletdíja 50,— Ft-os vásárlási utalvány.

REJTVÉNY-KOCKA

Erdekes és viszonylag egyszerű kis ügyességi játékot, — pontosabban kockát — állítottam össze 20×20 mm-es lécből. A fénykép alapján bárki elkészítheti, s az összerakódi társaságban is jó unaloműző lesz.

A lécből egyforma kockákat fűrészel-

Műanyagflakonból... ...kerékpár lényszóró

Kerékpáromra magam készítettem lámpát, s így az egyébként kötelező tartozék alig került néhány forintomba és legalább olyan jól használható, mint a gyári. Az is igaz viszont, hogy közel sem olyan tetszetős, mint az üzletekben vásárolható bármelyike.

A lámpaház áttetsző, sósavas műanyag flakon. Az alját és a tetejét úgy vágtam le, hogy a hengeres palást 20–20 mm magas maradt. A flakon aljába lyukat vágtam, majd a nyílásba egy műanyag foglalatú lencsét ragasztottam. A flakon felső, menetes részét alufóliával belettem ki, a szűkebb nyílásba pedig egy kisméretű talpas foglalatot erősítettem. A huzalokat az átfúrt kupakon vezettem át, s bekötöttem az izzót. Ezt követően a flakon alját kissé kitágítottam, majd a lámpaházra nyomtam. A lámpát alumínium bilincsel erősítettem a sárvédőre.

ARNHOFFER ZSOLT
Veszprém

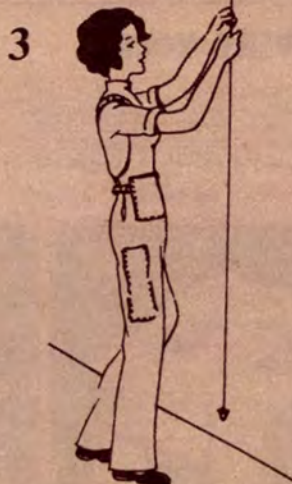
Fotóval illusztrált ötletének díja 100,— Ft-os vásárlási utalvány.



Lapunkban rendszeresen ismertetjük az új, vagy kevésbé ismert anyagokat, szerszámokat — igyekezve szakszerű felhasználásukhoz is hasznos tanácsokat adni, a különleges fogásokat ismertetni. Nos, most sem térünk el a gyakorlattól, mert a tapétázással ugyan régebbi számainkban (1967/7., 1971/6., 1971/11., 1972/10.) már többször foglalkoztunk, de a hagyományos technológiától kissé eltérő módon felragasztandó, az ún. enyvezett hátoldalú papírkárpitokat még nem mutattuk be. Cikkünkben ezért sok rajzzal illusztrálva mutatjuk be, hogy a háztartási boltokban és a nagyobb papírzletekben kapható, ragasztós hátoldalú belga tapétával miként kárpítozhatjuk szobánkat.



1. Első teendőnk a tapéta, a szerszámok és a makulatúra-papír (alátét-retegként a falra ragasztandó), meg ahhoz a ragasztó mennyiségének kiszámítása, megvásárlása. Szerszámként éles kést, teddy-hengert, acélvonalzót, valamint egy nagyobb méretű műanyag tálat (pl. fotótálat) vásároljunk. Ha nincs létra és kefe, úgy kölcsönkérhető.



2. A makulatúra-papírt és a tapétát a munka megkezdése előtt vágjuk méretre úgy, hogy a borítandó falak magasságára hagyjunk rá 100–150 mm-t. (A makulatúra-papír a normál tapétával megegyező méretű üres, nyomdalapírt.) Falra ragasztási technológiája azonos a hagyományos tapétaéval, tehát felragasztás előtt a falat mindenkor glettelnünk, csiszolnunk, portalanítanunk kell.)

3. A tapéta felragasztása előtt az ajtóval szemben függőn segítségével húzzuk meg a kárpítozás kezdővonalát. Ez elengedhetetlenül fontos, mert a tapétacsíkok oldalélét később e vonalhoz kell igazítanunk.

4. A tapéta felragasztása nem nehéz, hiszen hátoldala gyárilag beragasztózott, nekünk azt a teddy-hengerrel csupán be kell nedvesítenünk. A műanyag táliba annyi vizet töltünk, hogy a teddy-henger tengelye épp ne érjen bele.

6



5. A hengerrel egyenletesen nedvesítjük be a tapéta enyvezett hátoldalát, először hosszában, majd keresztben. Az áthengerlés a többlet-nedvességet felszívja, s a kevésbé bevezetett részekre juttatja.

6. Következő lépésként a tapéta két végét hajtsuk be, hogy azt egyedül vihezzük a felragasztás helyére. A végeket közepén nyomjuk az enyves felületre.

7. A tapétát a munkasztalról óvatosan emeljük fel, majd terítsük fel karunkra. A helyesen összehajtott tapéta nem ragad karunkra, s mozgásunkat sem gátolja.

8. A kezdővonalhoz állított létrára óvatosan másszunk fel, majd a tapétacsíkot úgy helyezzük át karunkról a létra tetejére, hogy a közepre ragasztott végei a legfelső fokon legyenek, majd a kezdő végét óvatosan fejtjük le a csikról.

7



8



9



10



11



12



9. A tapéta végét illesszük a mennyezet és a fal hajlatába, vagy a zárószegélyre. A mennyezetre 50-70 mm-nyl kerüljön a ráhajtásból. A tapéta oldalélét a kezdővonalhoz, felső szélét pedig a fal vízszintes zárócsikjához illesszük. Sikertelen illesztés esetén a tapétacsíkot azonnal húzzuk el a faltól, s ismételjük meg a műveletet.

10. A gondosan elhelyezett tapéta felületét puha ronggyal, vagy kefével simítsuk középről kifelé haladva az alaptapétára. Ezt a munkát óvatosan végezzük, mert a nedves tapéta eléggé sérülékeny. Az esetleges szennyező foltokat nedves szivaccsal azonnal mossuk le.

11. Miután a tapétát a falra simítottuk, — először felül, majd alul éles késsel vágjuk le a ráhagyást.

12. A következő tapétacsíkot — a mintázat kapcsolódására különösen ügyelve — 30-40 mm-es átfedéssel simítsuk a falra. Átfedés nélküli tapétázat kialakításához az átfedés max 4 mm lehet úgy, hogy a fény (ablak) felőli csík éle kerüljön a sötétebb felől alá!!!

13. A két, felragasztott tapétacsík összehúzásához az átfedést hosszban felezzük el, s ceruzával halványan húzzuk meg ezt a vágási vonalat. A tapéták átvágásához ívelt éld kést használjunk, mert az kevésbé szakíthatja be a kárpit anyagát. Az átvágást követően a felső, lecsúszó részt azonnal távolítsuk el. A bal oldali tapéta takart, felesleges csikját az utóbb felragasztott kárpitrész oldalélének óvatos felhajtása után húzzuk ki, majd a szíleket újból nyomjuk az alaptapétára, s a száraz teddy-, vagy lágy gumihengerrel véglegesen simítsuk le.

A következő oldalfal tapétázását csak akkor kezdjük el, ha az első saroktól sarokig betapétáztuk. A szélcs kárpitanyagot mindig a sarokban vágjuk össze, hiszen úgy látszik legkevésbé a tapéta éle, s ott a találkozó vonalak is szinte teljesen eltűnnek.

13



Meglepő, de egy-egy művészi fotó, metszet, hangulatos nyomtat bekeretezeten a kép értékének többszörösébe kerül. (Pl. egy, kb. 100×80 cm-es egyszerű nyers keret, üveg nélkül 200,— Ft-ba.) A meglehetősen drága díszes keretek gérbe vágottan készítése viszonylag drága, speciális szerszámokat és szakértelmet igényel. Ezek otthoni hiánya miatt kényeszerül a laikus a drága kereteztetésre.

Nos, az ábráinkon bemutatott négy, eltérő idomú (fazonú) és keresztmetszetű keret bármelyikének elkészítését ajánlani merjük, mivel új módszerünk inkább figyelmet, mintsem kezűgyességet, felszerelést, felkészültséget igényel. A példaként bemutatott keret-idomlécekből számos — saját tervezésű keret is kialakítható, s anyaguk a legolcsóbban beszerezhető léc lehet.

ALAPKERET

A 60×40 cm-es képkeret alapvázát 2"×1"-os, lehetőleg csomómentes puhafából készítsük. A 30×20 cm-es kerethez elegendő a 1 1/2"×3/4"-os puhafa is. A képkeret pontos méreteit természetesen a keretezendő kép méretei határozzák meg.

A kép nagyságához méretre igazodóan vágjuk ki a hosszanti, ill. a keretléceket úgy, hogy azok belvilága 3—4 mm-rel nagyobb legyen, mint a kép vonatkozó mérete (3. ábra). A 2. ábra a sarkok nagyon egyszerű illesztését és rögzítését mutatja. A sarokkötéseknél a léceket először ennyvel (esetleg epokittel), majd 2—2 db, 3—4×30 mm-es sülyesztettfejú facsavarral rögzítjük. Közben ügyeljünk a keret merőlegességére, valamint arra, hogy síkban legyen, azaz sík felületre fektetve sarkai ne billegjenek.) Ha pl. az 1. ábra A jelű idomlécét választjuk, akkor az enyvezett sarkok száradása után a külső éleket 45°-osan (6×6 mm), gyaluval élez-
zük le.

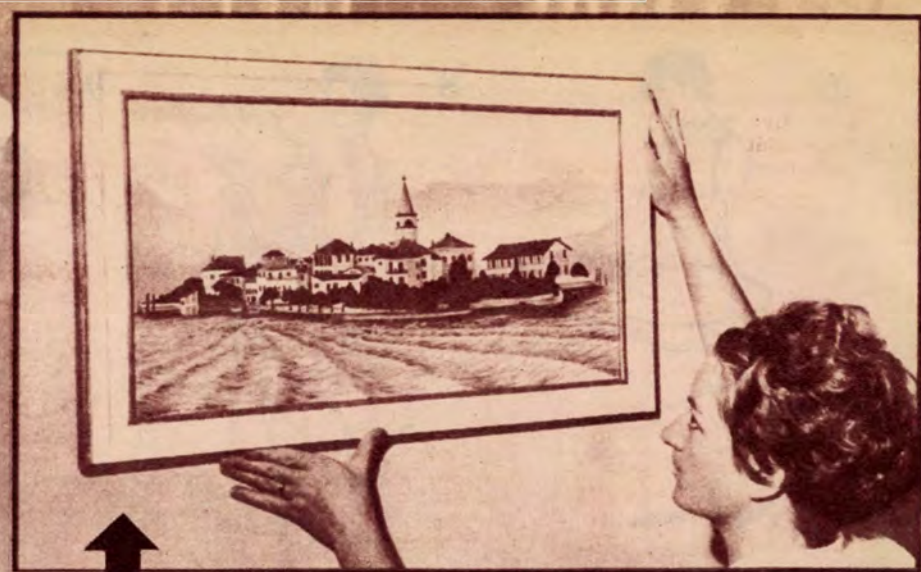
KERET DÍSZÍTÉS

Ha, mint példánkban az A jelű fazon mellett döntötünk, s keretünk 60×40 cm-es lesz, annak díszítő léceit 1"×1/2"-os, csomómentes puhafából alakítsuk ki (1. ábra, A). Ezt a díszítő léceket egy darabból formáljuk ki, majd a keretoldalak méretei szerint daraboljuk fel, s végeiket 45°-os szögben fűrészeljük le. A díszítő léceket úgy enyvezzük és szögezzük az alapteretbe, hogy a leélezett szegéllyel egy síkba essenek.

Festmény, fotó vagy nyomat támasztása céljából 2—3 mm vastag keményfa lapokat (pl. fejesvonalzóból kivágott lapok) enyvezünk az alapteretbe. A kis lapkák simuljanak a már rögzített formadarabokhoz, s az alapteret belső széleitől legalább 4—5 mm-re álljanak ki (1. ábra). Itt nincs szükség 45°-os illesztésre. Végül 1 1/2—2 mm vastag, 6 mm széles kartoncsíkokat ragaszunk a díszítő lécekre és a keretre (1. ábra). Ezután a keretet néhány óráig hagyjuk száradni. Munka közben a felesleges ragasztóanyagot nedves ruhával mindig töröljük le. Enyv helyett használhatunk epokittet is.

BEFEJEZŐ MŰVELET

Ha a keretet csak színezni akarjuk, előzőleg a felület durva hibáit faátvonó tapasszal tüntessük el. Száradás után a felületet csiszolóvászonnal csiszoljuk simára. Ezután a keret teljes felületét vonjuk be enyves oldattal vékonyan. Száradás után finom csiszolóvászonnal ismét



Keret, — gér nélkül

simítsuk, majd alapo-
zó festékekkel vonjuk be, s végül tet-
zés szerint színezzük.

A keret „kikészítésének” részben szebb, részben tar-
tosabb módszere a szobrászgipsz-bevonat (blondell) al-
kalmazása, amely szerint szegletes (1. ábra) és enyhén
lekerekített keresztmetszet (3. ábra) alakítható ki.
Ugyanis az éles sarkok elvonják a szemet a képről.

A szobrászgipsz felhordásához a fafelület esetleges hi-
báit faátvonó tapasszal javítsuk ki. Utána ne csiszol-
juk, mert az érdes felületre a szobrászgipsz jobban tap-
pad. Ezután a keret teljes felületét vékonyan húzzuk át
enyvvel. Lehetőleg durva szűrő ecsetet használjunk, ak-
kor az enyv jól beszívódik. A keret száradása után a
szobrászgipszet több rétegben kenjük fel, részben az
egyenletes bevonat elérése, részben a vastagság növe-
lése céljából. A szegletekbe bővebben kenjük anyagot,
hogy enyhe ívű görbületeket kapjunk. A keret fal fe-
lőli és belső felületét hagyjuk szabadon.

A megszáradt keretet ismét csiszoljuk át, hogy eltün-
tessük a szobrászgipsz egyenetlenségeit. A gipsz nedv-
szívó hatásának csökkentése céljából azt még egyszer
kenjük át híg enyvoldattal.

Ezután az alapo-
zó festés következik, majd befejezé-
sül színes zománcfestés. Ha a felragasztott kartoncsí-
kokat aranyszínűvel akarjuk kiemelni, akkor azokra köz-
vetlenül vigyük fel az aranyfestéket, mert a fehér alap
tompítaná az arany szín hatását.

Enyvoldat készítése: 3 dkg csontenyvet 3 dl hideg-
vízben egy óráig át áztassunk, s közben többször kever-
jük meg. Használat előtt az edényt tegyük forró vízbe,
hogy az enyv teljesen feloldódjon. Forralni nem sza-
bad. Ha szükséges, az oldatot ríkta szövésű rongyon
szűrjük át.

Szobrászgipsz készítése: 6 dkg alabástrom gipszhez
annyi enyvoldatot keverünk, hogy tejfel sűrűségű ol-
datot kapjunk. Használat előtt kissé hagyjuk állni, hogy
a légbuborékok eltávozzanak. Ne keverjük egyszerre
túl sok anyagot, mert az idő előtt megkeményedne.

A két recept csak az arányokat adja, a mennyiség a
felhasználástól függ. Kazein enyv (hidegenyvet) ne
használjunk, mert az a szobrászgipszet törékennyé te-
szi, s a bevonat lepattogzik.

A KÉP BESZERELÉSE

Nyomat keretbe fogásához a keret belméreténél 3—
4 mm-rel kisebb és legalább 2 mm vastag kartont vág-
junk ki, s annak mindkét oldalát enyvoldattal vonjuk

be. Így a karton nem vetemedik és erősen csökken a nedvszívó hatása is. A karton száradása után a nyomat hátoldalát is kenjük be vékonyan enyvoldattal, s azt légbuborék- és ráncmentesen simítsuk a kartonra. Az így felkasírozott nyomatot helyezzük a keretbe, majd néhány puhafa darabkát szegezzünk a keret belsejébe (4. ábra).

A külön keretre feszített olajfestményt hasonlóan rögzíthetjük a képkeretbe, de ne szorítsuk a keret szegélyéhez, mert a hőingadozás miatt a vászon mozgását (nyúlását, zsugorodását) akadályoznánk.

KÉPFÜGGESZTÉS ÚJ MÓDON

A bekeretezett képet rendszerint hagyományos módon, a keret hátlapjára erősített zsinórral, falba vert szegre, vagy a keretre erősített fémkarikánál fogva akasszuk fel. Am ilyen felfüggesztés esetén portörletkor a keret elmozdulhat, s ha nem vesszük észre, az rontja a szoba esztétikai hatását. Egyébként sem derűs látvány a falfelületből kiálló, rozsdásodó szegek sokasága.

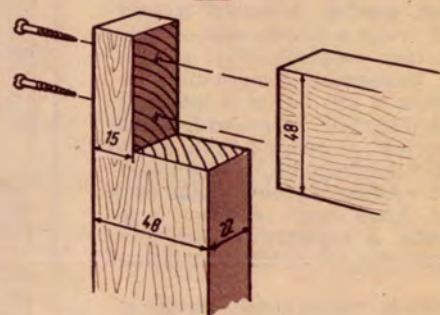
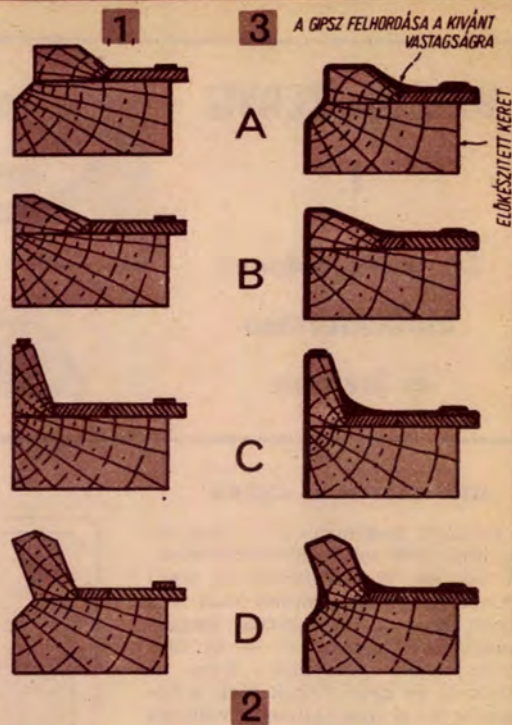
Ha több munkával is, de a képet mozgulás mentesen, vízszínhelyzetet biztosítva is felfüggeszthetjük. Ismét a 60×40 cm-es keretet vegyük alapul. Egy $150 \times 65 \times 2$ mm-es vörösréz vagy alumínium lemezen jelöljük meg a hajlítási vonalakat, valamint a furatok helyeit (5. ábra). Pontos munkához előbb a lyukakat fúrjuk ki, majd a kettős furatnál a lemezt réseljük, s a hajlítást jelző vonalak mentén Z alakúra hajlítsuk meg (6. ábra).

Következő lépésként a keret kiszemelt helyén, a lemezről jelöljük át a falra a két furat helyét (a két furat középpontjának elméleti vonala lehetőleg vízszintes legyen), majd a 6×30 -as félgömbfejú facsavarokat befogadó műanyagtipliket rögzítjük a falba. Ezután a függesztő lemezt (fémbilincset) csavarozzuk a falra. Közben a vízszintes helyzetet vízszintmérővel ellenőrizzük (4. ábra).

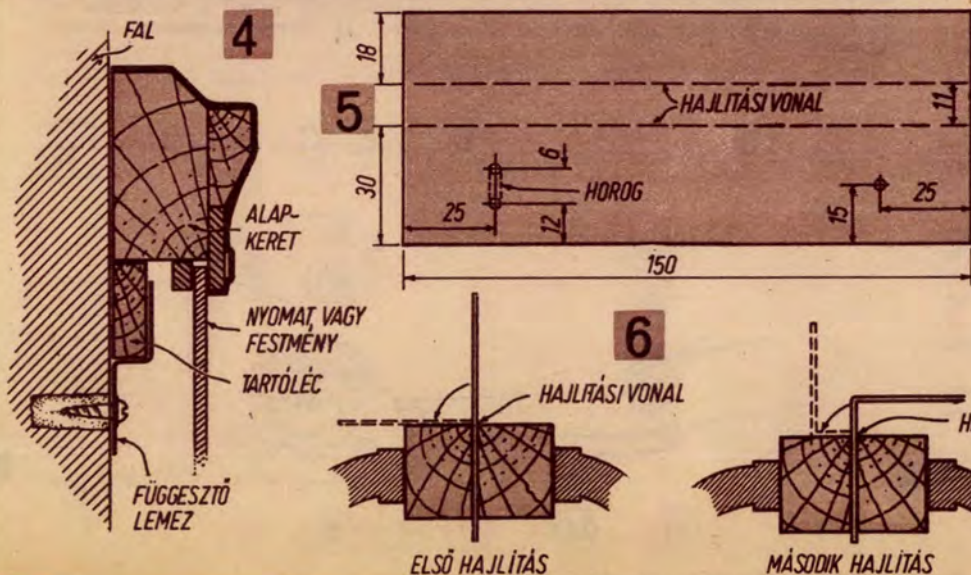
Utolsó műveletként a keret felső, belső lapjára (4. ábra) epokittel ragasszuk a függesztő lemezzel azonos hosszúságú és megfelelő szélességű, ill. vastagságú léce, hogy a fém ne érintkezzen a keretrel és ne szoruljon benne.

Még egy hasznos tanács. A levegőben cirkuláló por és egyéb szennyeződés lerakódik a falhoz simuló képkeret köré, s ezzel mintegy „glória” alakul ki. Ezért ajánlatos a keret négy sarkára 5–6 mm vastag távol-ságtartó fadarabkákat ragasztani, hogy a levegő cirkulációja a kép mögött is biztosítva legyen. Ezzel megakadályozzuk a por és egyéb szennyeződés lerakódását. Természetesen a függesztőlemez (fémbilincs) hajlítása-akor ezt a plusz távolságot is vegyük figyelembe (7. ábra).

M. K.



AZ A-B BELMÉRET =
= A KÉP MÉRETE + 3-4 MM



MAGNÓ-SZERVIZ

I.

ZK-magnetofonok

karbantartása

és javítása



Lapunk 1973/7. számában bemutatuk a Tesla gyár B magnetofon családjának hazánkban forgalomba került tagjait és tanácsokat adtunk azok forgó-mozgó alkatrészeinek javításához. Most, a lengyel-ZRK gyár, Grundig licenc alapján gyártott, szintén elterjedten használt ZK magnetofon családjának a ZK-120, ZK-140 és ZK-145 típusainak időszakos karbantartását és a „mechanika” javítását ismertetjük. Am a munkák végzéséhez ismerni kell a készülék szerkezetét. Az A ábránkon feltüntetett fontosabb alkatrészek mindhárom magnetofon készüléknél azonos helyen találhatók. Kevés kivétellel az alkatrészek is egyformák, így azok felcserélhetők.

MEGHAJTÓSÍJ-CSERE

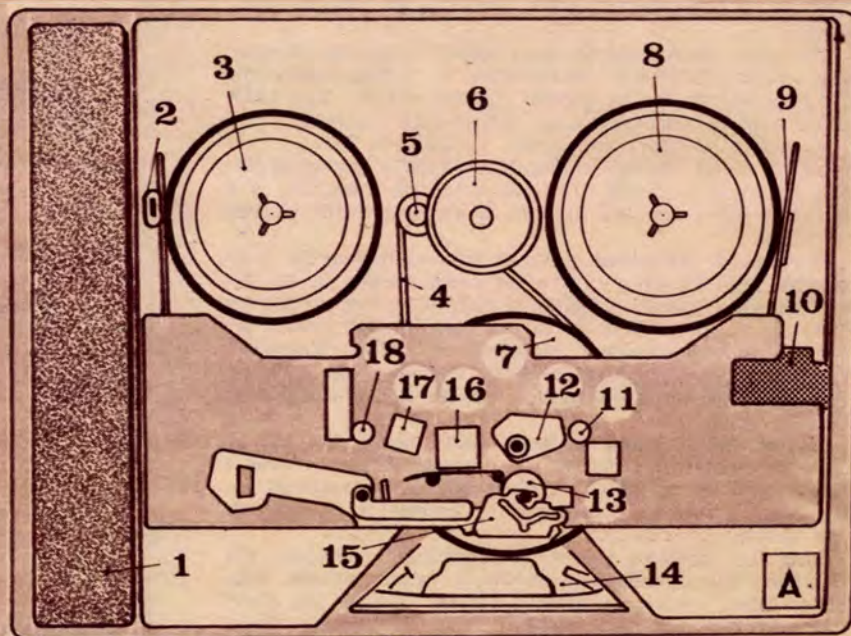
A szakadt meghajtósíj a magnetofon készülék teljes üzemképtelenségét okozza. Természetesen a meghajtó szerkezet leállításának más oka is lehet, ezért a hiba biztos megállapításához a középrészt — öt tartócsavarjának kiszédése után — emeljük ki és győződjünk meg a következőkről: a meghajtósíj valóban elszakadt, esetleg „leugrott” a lendkerékről, vagy a helyén van, de csúszik. A laza meghajtósíjat a magnetofon bekapcsolt állapotában (tehát amikor a síj hajtja a lendkereket) felmelegített forrasztópákával megfeszítjük. A meleg pákán csúszó gumi átvulkanizálódik, részben viszszanyeri eredeti rugalmasságát és a csúszást okozó szennyeződések is leégnek róla. A művelethez lehetőleg „pillanatforrasztó”-pákát használjunk.

A szakadt meghajtósíj cseréje elkerülhetetlen. Az új síj felhelyezéséhez ne a nehezen beállítható lendkerék csapágyat bontjuk meg. Egyszerűbb, ha a lendkerék mindenkor fixen álló, tehát a beállítást nem befolyásoló fenékcspagyát emeljük ki és a tengelyen átfűzzük a meghajtósíjat. A fenékcspagyat két csavar rögzíti, s a helyes visszaszerelést vezetőcsap segíti. Az új síjat csipeszre csavart alkoholos vattával feltétlenül töröljük át.

CSAPÁGY KONTROLL

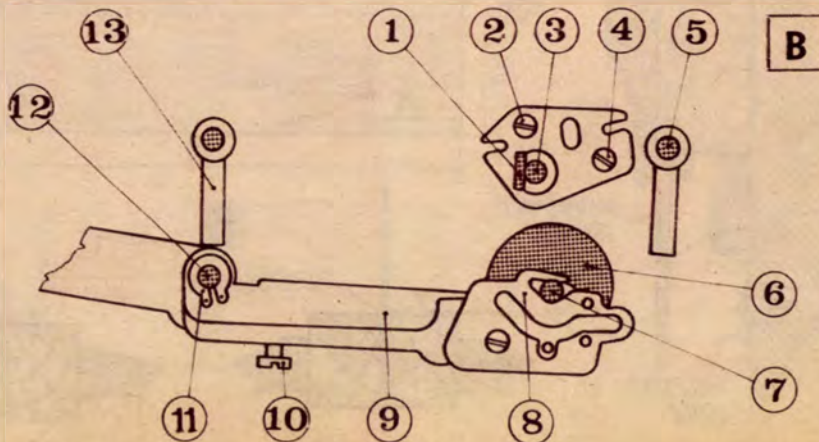
Ha szíjcsere miatt megbontottuk a lendkerék csapágyakat, célszerű azokat is rendbehozni. A rossz lendkerék csapágy ugyanis zörgést és nyávgást okoz. A csapágyhiba miatt ferdén álló hangtengelyre (amely egyben a lendkerék tengelye is) nem fekszik fel rendesen a szalagnyomógumigörgő, ezért gyúri a szalagot. A gyűrődő szalag a fejek előtt „vándorol”, s az a ZK-140 és ZK-145-ös, négysávú készülékeknél áthallást okoz. Mivel a szomszédos sáv felvételi iránya ellentétes, az áthallás értelmetlen zaj formájában nyilvánul meg.

A fenékcspagy tömörítéssel rögzítve kemény fémbetétje a haszná-

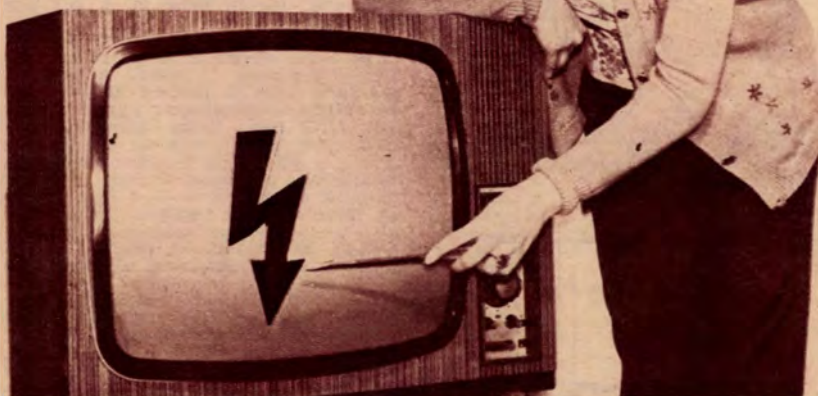


A. ábra: 1. Nyomatott áramkörös erősítő, 2. Bal oldali filcpofás fék, 3. Bal oldali kuplung, tüskéstárcsa, 4. Meghajtó síj, 5. Motor tengelyszerelvény, 6. Gyorsorsózó gumiperemes tárcsa, 7. Lendkerék, 8. Jobb oldali kuplung, tüskéstárcsa, 9. Jobb oldali gumipofás fék, 10. Számláló, 11. Szalagvezető, 12. Hangtengely, lendkerék felső csapágy, 13. Szalagnyomó gumigörgő, 14. Hangszóró, 15. Nyomóhíd, 16. Kombinált felvevő, lejátszó fej, 17. Törőfej, 18. Szalagvezető.

B. ábra: 1. Csapágykenő filc, 2. Csapágyrögzítő csavar, 3. Hangtengely, lendkerék tengely, 4. Csapágyrögzítő csavar, 5. Szalagvezető, 6. Szalagnyomó gumigörgő, 7. Szalagnyomó gumigörgő tengely, 8. Gumigörgő tengelyrögzítő nyelv, 9. Nyomóhíd, 10. Gumigörgő feszítőrugó állító csavar, 11. Zéger-gyűrű, 12. Nyomóhíd tengely, 13. Szalagvezető.

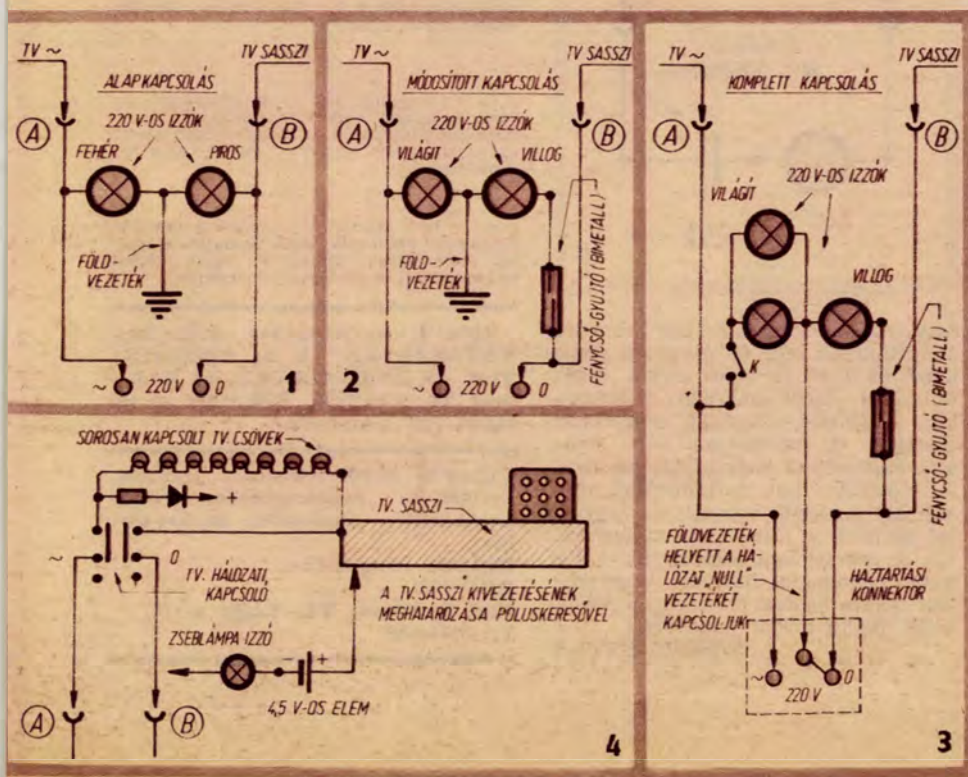


FÁZIS- ŐR



A tv-készüléküket maguk javító amatőrök munkájuk közben sok esetben megfigyelik arról, hogy a készülékük közvetlenül a hálózati áramról táplált, s emiatt fennáll az áramütés veszélye. Ezért javításkor elengedhetetlen óvórendszabály, hogy a tv-készülék sassziójához ne a fázis, hanem a nulla vezeték csatlakozzon. Az ellenőrzés legegyszerűbb módja a fáziskeresés eljárás (4. ábra); a műszert a sasszihoz érintjük, s ha a kereső kis izzója kigyullad, a tv-készülék villásdugóját 180 fokkal elfordítva dugjuk az aljzatba.

A balesetveszély hatékonyabb elhárítása érdekében olyan jelzőberendezést készítettünk, amely erős, villogó fénnel mintegy örként figyelmeztet, hogy a tv-sasszira véletlenül a hálózati áram fázisvezetékét kapcsoltuk. A jelzőberendezés egyúttal a tv-készülék hátsó megvilágítását is megoldja.



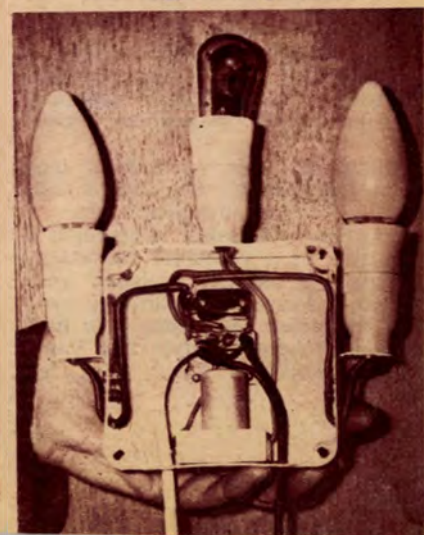
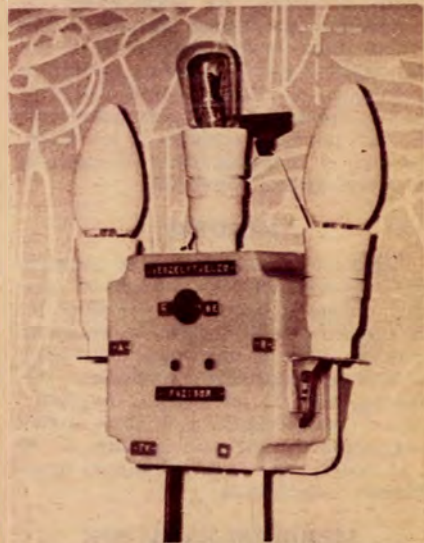
MŰKÖDÉSI ELV

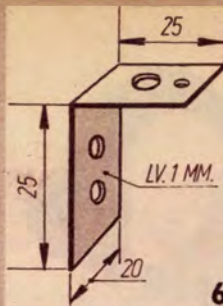
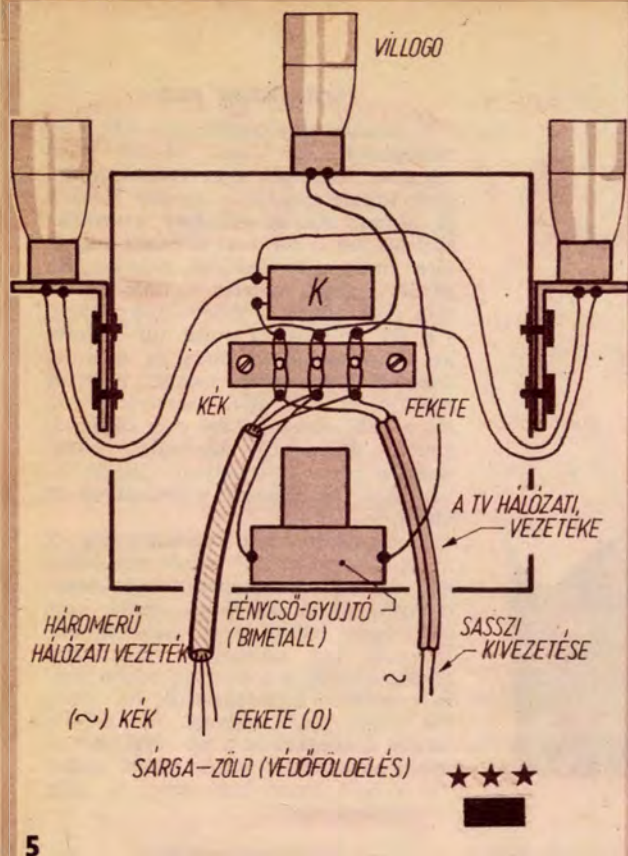
A fázisőr tulajdonképpen két, sorbakapcsolt 220 V-os, 15–25 W-os mignon foglalatú gyertyaizzó, amelyek közös pontját a földre kötjük (1. ábra). Az összeállított áramkört kapcsoljuk a hálózati áramra (egyezőre még a tv-készülék nélkül). Ha az „A” oldali vezeték a hálózat fázisa (~), akkor a fehér izzó világít, s a „B” oldalra a nulla (0) vezetékét kapcsoljuk. A fázis és a nulla vezeték felcserélése esetén a piros izzó jelez, ami már veszélyt jelent. Ha a „B” oldali részbe egy fénycsőgyújtó (bimetall) kapcsolót iktatunk, a piros izzó helyett villogó fehér izzó figyelmeztet a veszélyre (2. ábra).

Továbbfejlesztett kapcsolásunk (3. ábra) szerint az „A” oldali vezetékbe két darab izzót kapcsolunk. Azért előnyös ez a kapcsolás, mert nem szükséges hozzá külön földvezeték. Ugyanis egy háztartási villásdugót alkalmazunk, s a hálózati áram nulla vezetékét használhatjuk fel a külön földvezeték helyett. A „K”-val jelzett kapcsolóval a két világító izzólámpa kikapcsolható. A „B” oldali 15 W-os villogó izzó akkor is jelzi a „fázisveszélyt”.

ÖSSZESZERELÉS

A fázisőrt egy 100×100×40 mm-es műanyagdobozba szereljük, (pl.





Megvételre keresi lapunk 1957/1-es és 1957/4-es számaiban Galovitz Mihály (5600 Békéscsaba, Bartók Béla út 4. sz.) olvasónk.

Bányai István (1133 Budapest, XIII., Váci út 78/b.) elcserélné az Ezeremester Könyvtár-sorozat 7. számú kötetét a 9. számára, vagy az utóbbit meg is venné, az 1971/12-es példánnyal együtt. Magyar Pál (7144 Decs, Zalka Máté u. 9. sz.) elcserélné az 1973/8-9-es számokat az 1973/1-es példányért. Lukács Mihály (5600 Békéscsaba 5. Rózsa Ferenc u. 14.) elcserélné az 1959/1-3-4-5-6-7-8-9-10-es, az 1960/1-2-es, az 1962/4-es, az 1963/2-3-6-7-8-10-11-12-es számokat az 1964/2-4-5-ös, az 1965/3-as, az 1966/7-es, az 1967/2-10-11-es, az 1968/12-es, az 1970/9-12-es és az 1972/3-9-es számokért. Vöröss Csaba (1144 Budapest, Szentmihályi út 12-14 sz.) cserére kínálja az 1960/2-3-4-es, az 1961/9-10-11-es, az 1965/4-12-es, az 1966/2-8-9-10-es, az 1967/2-3-4-5-6-7-10-11-12-es, az 1968/1-2-4-5-6-7-8-10-11-12-es, az 1969/1-2-4-5-6-7-8-9-10-11-12-es, az 1970/1-6-7-8-8-9-10-12-es számokat, helyettük keresi az 1957-es, az 1958-as teljes évfolyamokat, valamint 1959/1-től 9-ig, az 1960/10-es, az 1961/2-es, az 1962/1-3-7-9-10-11-12-es, az 1963/1-2-3-4-5-6-7-8-9-10-es, az 1964/2-8-as, az 1965/6-os, az 1966/12-es és az 1967/1-es számokat.

Papp Sándor olvasónk (2523 Sárísáp-Annayölgy, Borbély-sor 61. sz.) eladná az 1960/1-től 1973-ig megjelent EM-példányokat.

Decemberi számunk cikkei közül egyértelműen a „Szöttes kártyázás” váltotta ki a legnagyobb sikert, hiszen azt január 4-én a tv is ismertette. Szerzőjét 150,- Ft-os utalvánnyal utódíjaztuk.

Az elmúlt hónapban a legértelmesebb bíráló Fuchs Antal és Márton Lajos olvasónk küldték be, 200,- Ft-os vásárlási utalvánnyal díjaztuk.

72/11. számunk fő, — a középkori főrát ismertető cikkének szerzőjét, Bozsó Árpádot mutatta be a hallgatóknak a Petőfi-rádió a 1973. dec. 19-i „Barkácsolók ötpercében”.

A tv 1974. január 2-i „szünidei foglaltságok” című adásában bemutatott „mini meteorológiai-állomást” egyik közeli számunkban részletesen ismertettük.

1974. I. negyedévében nyílik meg TATABÁNYÁN az új EZERMESTER ÉS ÚTTÖRŐBOLT, és Budapest XI., BARTÓK BÉLA ÚT 14. sz. alatti EM kisáruház.

Villamos mérőműszerek javítása, átalakítása érzékenyebbre, vagy kombináltra, hitelesítés, skálarájzolás.

Díjtalan tanácsadás.
BODNÁR
1065 Budapest, VI., Lázár u. 12.
T.: 317-750.

villanyszereléshez használatos elosztó dobozba). Az alkatrészek elrendezése az 5. ábrán látható. A két szélső izzót lemez szegletekre (6. ábra), azokat pedig a doboz oldalához erősítjük. A villogó (jelző) izzólámpát a doboz felső részére szereljük. A „K” jelzésű kapcsolót a jelzőlámpa alá, a fénycsőgyűjtőt (bimetal) a doboz aljára rögzítjük.

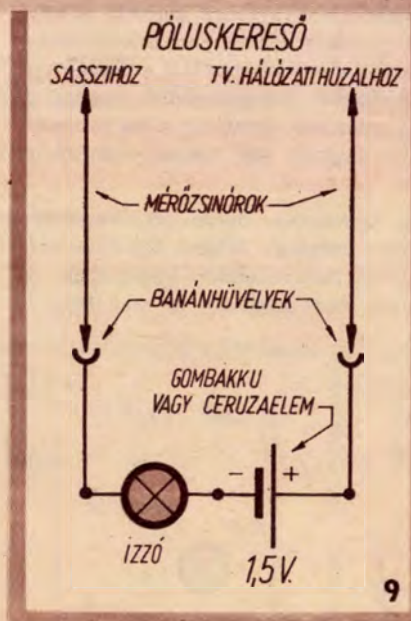
BEKÖTÉS

Gyakorlott amatőrnek az alkatrészek összekapcsolása nem okoz gondot. Színes szigetelésű vezetéknek lényegesen megkönnyítik a munkát. Bekötés után a háromeres vezeték bilincssel rögzítjük a háztartási villásdugóhoz (7. ábra). A dugaszoló aljzat bekötéséhez a 8. ábra nyújt segítséget. Akkor jó a bekötés, ha az „A” oldali vezeték a hálózati áram fázisát kapcsoljuk.

SZERELÉSI TANÁCSOK

A fázisór dobozát úgy zárjuk le, hogy a későbbiek során véletlenül se érhesünk az alkatrészekhez. Hozzáértés híján a fázis megállapításához kérjük szakember segítségét!

Ellenőrzés után következő lépés a televíziókészülék bekötése a fázisórba. A legbiztonságosabb, ha tv hálózati vezetékéről a villásdugót leszereljük és a vezeték közvetlenül a „kék” és „fekete” jelzésű vezetékhez forrasztjuk. Előzőleg azonban állapítsuk meg, hogy a tv hálózati vezetékének melyik ága van a sasszira kötve (4. ábra). Ezt egy



zseblámpa elemmel és egy izzóval állapíthatjuk meg (9. ábra); a sorba kapcsolt izzó és elem egyik végét (mindegy, hogy melyiket) a sasszihoz, a másikat a hálózati vezetékhez érintjük. (E műveletkor a tv hálózati kapcsolóját kapcsoljuk be, de a villásdugót a fali csatlakozóból húzzuk ki! Amelyik vezetéknek kigyulad az izzó, az a tv-sasszi kivezetése. Ezt a vezetékágot kapcsoljuk a fázisór háromeres hálózati vezetékének fekete ágához (5. ábra), a másik végét pedig a kék jelzésűhöz.

SZÉLIG GYULA

BUDAPESTI

Vásároljon a

MÉH

VÁLLALAT

HASZONÁRU BOLTJAIBAN

VEGYES HASZONÁRUK:

(VAS, LÁDA, FA, FÉMHORDÓ, MŰANYAG,
ÜVEGÁRU)

Bp, III. Vörösvári u. 123.	Tel.: 689—620
Bp, IV. Megyeri út 15.	Tel.: 492—135
Bp, X. Gránátos u. 1—3. (Algyógyi útról)	Tel.: 475—790/43
Bp, XIII. Béke út 13.	Tel.: 204—226
Bp, XV. Mezőhegyes u. 73/75.	Tel.: 880—116
Bp, XIX. Nagykőrösi u. 158/b.	Tel.: 274—474

SZÍNESFÉMEK:

Bp, IV. Megyeri út 15.	Tel.: 492—135
Bp, VIII. Karácsony S. u. 8.	Tel.: 143—650

A haszonáru boltokban vásárolható anyagokról részletes felvilágosítást nyújt

a VEVŐSZOLGÁLAT

Budapest VI., Jókai tér 6. Telefon: 123—129. (—)

EM-rejtvény

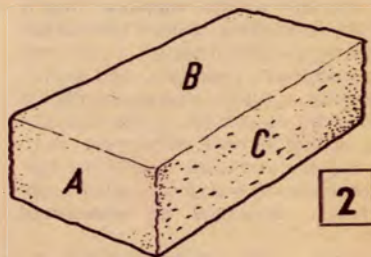
1. Köztudott, hogy a fűrőpisztolyok a fűrőt **körbeforgatják**. Itt egy egészen új, különleges fűrőpisztolyváltozatot mutatunk be, **amelyik a tokmányba fogott vésőt nem forgatja, hanem le-fel mozgatva** — vés! E két pisztolyféleség közé egy harmadik (a feltalálás időrendjében a második) tartozik, — **amelyik forgatja és le-fel is mozgatja a fűrőt**. Mi az ilyen pisztoly elnevezése?

2. Egyenletes vékony jégrétegre, egymástól messze, óvatosan három teljesen azonos méretű és súlyú téglát helyezünk. Melyik betűvel jelölt felületével a jégre helyezve lesz a legnagyobb a valószínűsége, hogy a jég betörik, — s melyikkel, hogy elbírja a téglát?

Januári helyes megfejtésünk: Fecskefarkú lapolás, Rókafarkú fűrész, Máltai kereszt.

A megfejtés beküldési határideje minden hó utolsó napja.

Decemberi rejtvényünk megfejtői közül 50—50 Ft-os vásárlási utalványt nyertek: Gálffy Géza, Hollós Attila, Lämperger Istvánné, ifj. Hoffer János, Mandics Endre budapesti, Kátog Sándor orosházi, Sári András celldömölki, Pötör Ildikó dunaujvárosi, Molnár István komáromi és Makai Márton szegedi olvasóink.



kon tetejét, majd az alját vág. Mindkettőn maradjon a palás 2–3 cm-nyi rész. A flakon tetejét szájnnyílásával lefelé fordítva helyezük az alsó részbe (3).

A lefelé fordított felső részbe állíthatjuk a cserepet, s akkor a kifolyó felesleges öntővíz a felső tubusrész szájnnyílásán átfolyik az alsó részbe. Ha a flakon áttetsző anyagú, jól látható az összegyűlt többlet víz, amit feltétlenül öntsünk ki.



K. L.

KÖVETKEZŐ SZÁMAINKBAN:

„Szuper” mikroszkóp
4 és 6-személyes kenuk
Lambéria-szerelés II.
Hordozható fénycső-, akkuról
Épület-toldás
Erkély-erősítés
Tokaji-, budai tv-antenna
Bútor hevederezés
Lemezjátszó-ház

Télvégi tennivalók

Ilyenkor időszerű ellenőriznünk a szabadban telelő növényeinket. Az örökzöldek alatti területre és a megbomlott takarórétegeket igazítsuk meg, ha hiányos akkor pótoljuk (1). Ha elmulasztottuk, most szórjunk a gyepterületre négyzetméterenként fél vödörnyi komposzt földet, esetleg más, földszerűvé érett trágyát. Amint enyhül az idő és felenged a talajfagy, elkezdhetjük a petrezselyem, a sárgarépa, a spenót, majd a borsó vetését és elduggathatjuk a dughagymát is. Fagymentes időben legfontosabb tennivaló a bokrok, a fák tisztogatása, majd a ritkító és a szükség szerinti termőre metszés is. Ezt követően végezzük el az ugyancsak évenként szükséges téli permetezést is, öt százalékos töménységű Neopolis oldattal vagy más, télen használható növényvédőszerrel, de csak olyan napon, amikor nem süllyed 8 °C alá a hőmérséklet. A keletkező hulladékot gondosan gyűjtjük össze és égessük el.

LOMBFERTŐTLENÍTÉS

Sok különböző kártékony élőszervezet áttelelő alakja húzódik meg a lehullott leveleken. Elpusztításukkal jelentősen csökkenthetjük a tavaszi elszaporodásuk veszélyét. Ha a hagyományos módon összegyűjtjük a leveleket és elégetjük, úgyis elpusztulnak a kártékony élőlények. Ám, jobb, ha a leveleket legalább egy ásonyomnyira a talajba ássuk, hogy az értékes anyagok ne vesszenek kárba.

De előbb a lehullott leveleket dintró-ortó-krezol tartalmú szerrel (pl. Novenda két százalékos oldatával) fertőtlenítsük. Vigyázzunk, hogy a levelek alatt ne legyenek áttelelő növények, mert megperzselődhetnek a lombfertőtlenítő szertől.

FAKÁROSÍTÓK ELLEN

Évente legalább egyszer alaposan nézzük át a fiatal fák törzsét és az idősebbek vastagabb ágait. Hamély járatú lyukat és benne, valamint alatta a földön barna, fűreszpor szemcsés ürölkéket találunk, a farágó pille károsít. Elpusztítására nyomjunk a járatába hegyes végű lágyhuzalt, majd benzines vattával és utá-

na oltóviasszal zárjuk el a nyílást (2).

Sok apró nyílás a fakérgen a szű megtelepedését jelzi. Ha csak egy-egy ág károsodott, az ág levágásával még megmenthető a fa. A törzs szuvasodása esetén mielőbb vágjuk ki a fát, nehogy fertőzési góccá váljon. Az ágelágazódásokban, kéreggyűrődésekben található fehér vattacsomókhoz hasonló bevonat vértetű telepre utal. Azokat még a fatisztogatás, permetezés előtt késsel kaparjuk le és helyüket terpentinnel, esetleg petróleummal ecseteljük be.

BIZTONSÁGOS CSERÉPALÁTÉT

A tévégi időszakban különösen veszélyes, ha az alátétedénykében összegyűl a víz, mert attól a virágcserepben nevelt növény alsó gyökerei rövid idő után elpusztulnak. Ezt biztosan elkerülhetjük, ha a cserepek alsó átmérőjénél kisebb átmérőjű műanyagflakont kettéhasítunk. A fél flakonokból vágunk le egy-másfél centiméter széles körgyűrűket, s azokból egyet-egyet tegyünk a cserepálátéba, a cserepek alá.

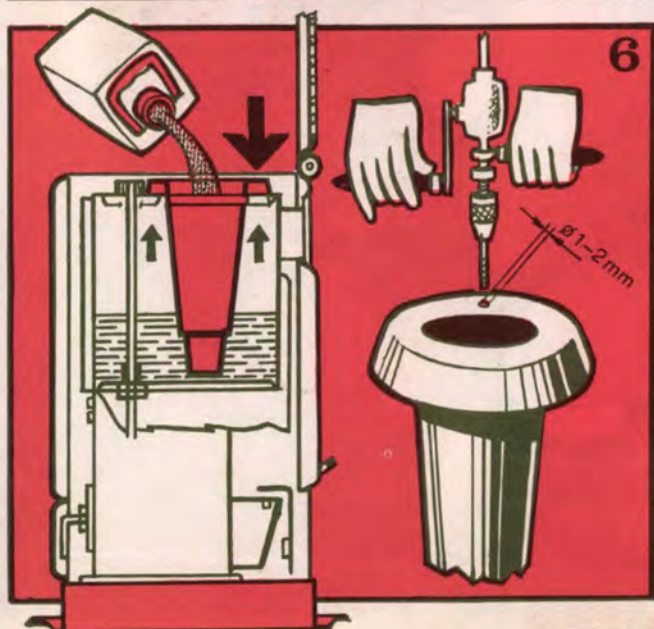
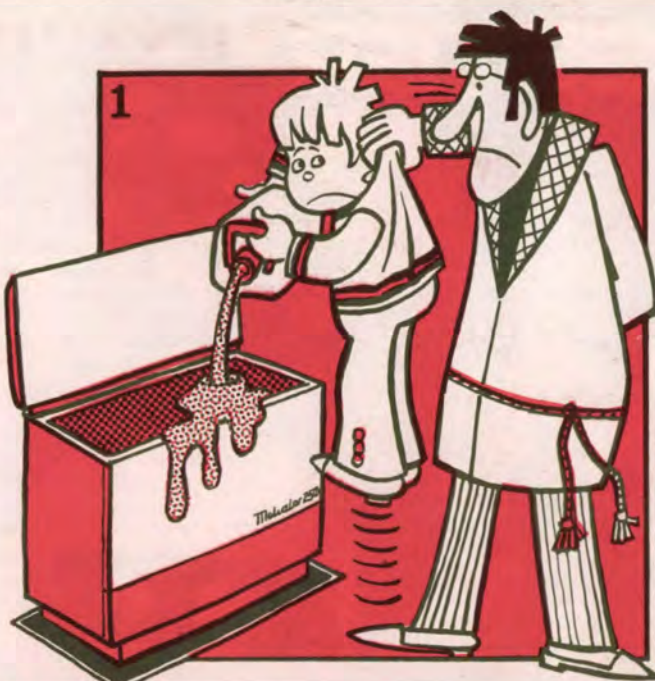
Műanyag flakonból kettős alátétet is készíthetünk. Először a fla-

2

3

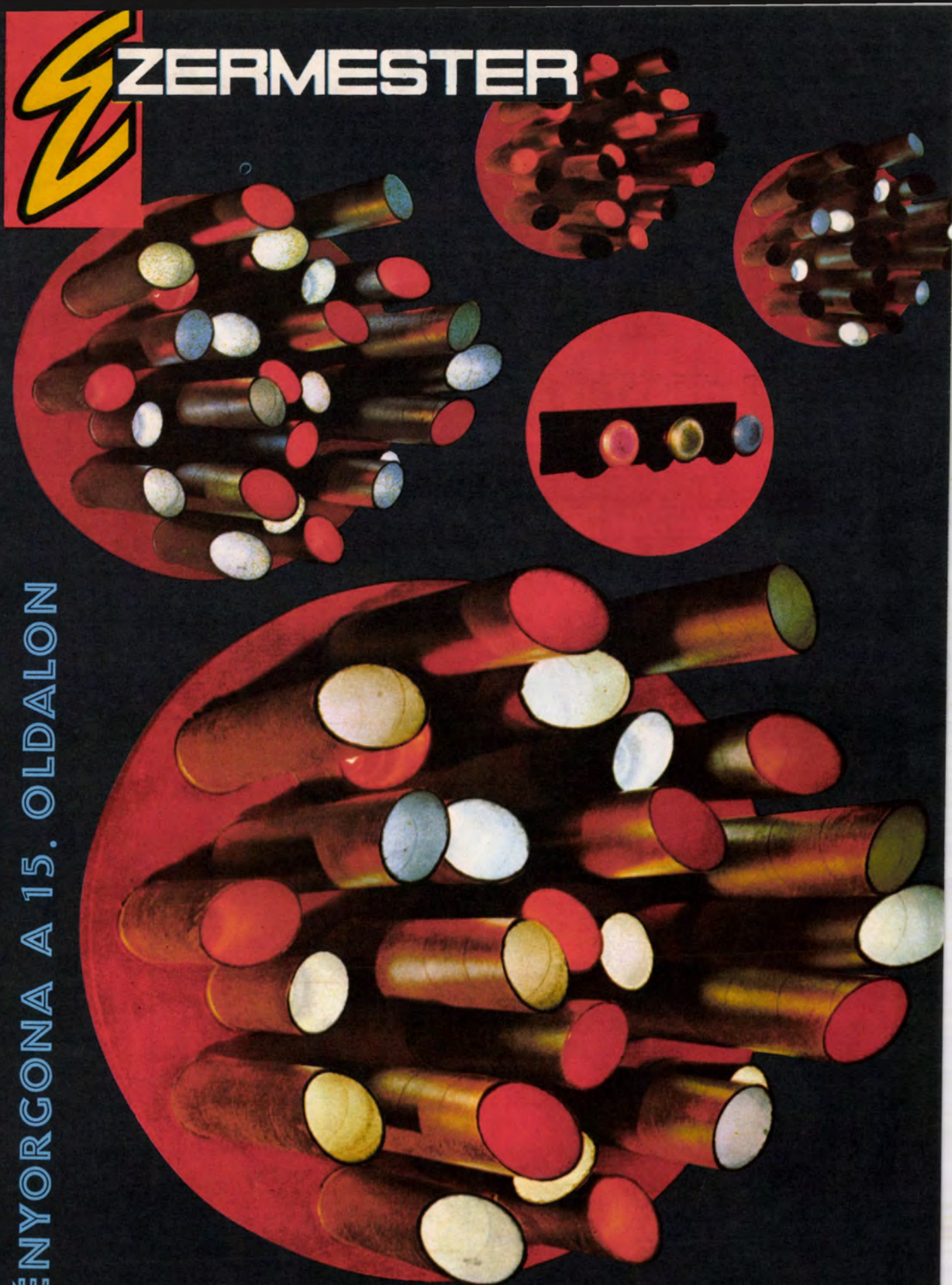
A MAXSZY CSALÁD MINI ÖTLETEI

rajz: BÉRCZI OTTÓ



FÉNYORGONA A 15. OLDALON

ZERMESTER



Ára: 4,— Ft